

Taxa postala
plattá in
No. 2271
10. letelep
Havonta 1
evre 500, e
földre: Hav
feleltre 12,
Hirdetése
„Uj KELEK”
napati zsidó
ja. Cikkek
forrás megjelölésével engedély meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszatulását nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton
Ernö. Felelős szerkesztő: Jánbor
Kerenc. Buzaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.
Szerda, május 25.
1938—5698. Ijár 24.
XXI. évf., 116. szám.

„Németország engedékenységet mutatott, mert minden oldalról lehengerelték“

Csütörtökön kerül sor a megegyezésre Hodzsa és Henlein között

Az angol kormány jegyzékben közölte, hogy háborus konfliktus esetén, milyen magatartást tanúsít. Lezajlott Hodzsa és Henlein első találkozója. Semleges megfigyelőket küldenek a nagyhatalmak Csehszlovákiába

Nemzetiségi állammá alakul át Csehszlovákia?

Mára már egész világosan kiderült, hogy a csehszlovák-szudéta-német kérdésben az angolok széleskörű agitálásának és határozott fellépésének a következtében egyrészt Németország takarodót fujt, másrészt Csehszlovákiában kiérlelődött a helyzet mindkét fél számára a tárgyalások megkezdésére, illetve lefolytatására.

Az elmúlt huszonegy óra eseményei is ezek szerint csoportosíthatók. Az egyik oldalon Chamberlain miniszterelnök és Halifax külügyminiszter alsóházi, illetve felsőházi nyilatkozata és Henderson berlini angol nagykövét közlése előtt irányt, a másik oldalon viszont Henlein és Hodzsa találkozója.

Ami ezeken kívül történt, azok tulajdonképpen jelen esetben csak az összekötő szálak szerepét játsszák az események, illetve az események sajtó általi értelmezésének szövevényében.

Chamberlain és Halifax nyilatkozatát már szombat óta várta az angol közvélemény. A nyilatkozatok előtt, mint megállapítható, úgy az angol miniszterelnök, mint

a külügyminiszter hosszabb megbeszéléseket folytatott az ellenzék vezéreivel, illetve a francia, orosz és német nagykövetelekkel.

Ezek a megbeszélések már jelezték, hogy a kérdést az angol kormány minden irányban megfontolta és kiérlette. Maguk az alsóházi, illetve felsőházi nyilatkozatok is ezt igazolják. Megállapítható, hogy

Chamberlain nyilatkozata teljes egészében kifejezésre juttatja az angol közvéleményt. A nyilatkozatal szemben egyetlen ellenzéki hang, vagy tiltakozás, avagy az angol parlamenti életben megszokott azonnali interpelláció nem hangzott el.

Német hírforrások természetesen hősi kikészítést adnak a találkozásnak és azt írják, hogy a tárgyalások megindulásáról szóló

hivatalos közleményben Henlein határozott kívánságára vették be, hogy a megbeszéléseket a miniszterelnök kezdeményezte, másrészt pedig, hogy Henlein a katonai jellegű rendszabályok megszüntetését követelte.

Valamennyi hírforrás a tárgyalások folytatását ígéri. Londoni jelentés szerint ez a folytatás a mai nap folyamán már be is következett.

Nemzetiségi állammá alakul át Csehszlovákia

Hodzsa-Henlein megbeszélésekkel áll kapcsolatban a párizsi Havas iroda amaz értesülése, mely szerint a

megbeszélések nyomán Csehszlovákia életében nagyfontosságú események történnek. Így például alkotmány-módosítás, aminek a révén az eddigi cseh és szlovák jellegű nemzetiségi állam német-magyar-rutén és lengyel nemzetiségi állammá alakulna,

amelyben az előbbieket a cseh és szlovák nemzetekkel teljesen egyenértékű egyenjogúságot nyerne. Ugyanez az értesítés már arról is beszámol, hogy az alkotmány módosításának elfogadásáról szükséges hététharmad többség elnyeréséhez Henlein pártján kívül fontos Hlinka pártjának az állásfoglalása is.

Az új alkotmány jogi szellemében minden mai csehszlovákiai kisebbség ugyanolyan elbánásban részesülne, mint a szudéta-németek. Megszűnne a „kisebbségi“ elnevezés is. Az új statutum teljes közművelődési és gazdasági önrendelkezést biztosítana a különböző nemzetiségeknek és csupán ott alkalmaz korlátozásokat velük szemben, ahol az állam érdekei forog kockán.

Csehszlovákiában különben nyugodtan folyt az élet az elmúlt huszonegy órában is. Este hivatalos közlemény jelent meg, amelyben a csehszlovák kormány közönmódot mond a lakosságnak a választások folyamán tanúsított magatartásért. Ugy Prágában, mint Londonban felmerült az a hír, hogy

az angol kormány intervencióra készül a további választások nyugalmának biztosítása érdekében.

Hir szerint az angol kormány máris kérdést intézett a berlini kormányhoz, vajon nem fogadná-e Németország kedvezően azt a javaslatot, hogy Anglia megfigyelőket küldjön Csehszlovákiába a még esedékes választások időtartamára. Ugyanezen hír szerint, ha Berlin szívesen fogadja ezt az angol javaslatot, úgy sor kerül megbízottak kiküldetésére. Javaslomá továbbá London Prágának a további választások elhalasztását, vagy egyetlen napon való lebonyolítását, teljesen megnyugodott légkörben.

A helyzet enyhülése következtében megváltozott teljes mértékben az európai sajtó hangulata is. Békétlen hangok már csak a német sajtóban akadnak, ezek is inkább csak halkak és ironikusak már. A visszavonulás hírája ez...

(Folytatása a 8. oldalon)

Az angol kormány jegyzékben közölte, hogy háboru esetén milyen magatartást tanúsít

Chamberlain beszéde megnyugtató hangulatain túl — mint utólag megállapítható — tartalmazta a legközelebbi események körvonalait is. Amikorára a beszéd elhangzott, akkorára már véget értek Hitler és legszűkebb tanácsadóinak tegnapi sorozatos megbeszélései, amelyek eredményét egy berlini jelentés abban foglalja össze, hogy

Németország elfogadja az angol kormány tanácsát és bevárja a német-cseh feszültség békés megoldását.

Közben ugyanis — beavatott források szerint — Henderson angol nagykövet a hétfő délutáni órákban a német birodalmi kormányhoz jegyzéket juttatott el, amelyben közli, mi lesz az angol kormány magatartása abban az esetben, ha a csehszlovák-német feszültség háborúvá fejlődik.

A jegyzéknek Berlinben történt átadásával egyidejűleg az angol kormány eljuttatta jegyzékét az összes európai kormányokhoz, nehogy előforduljon ismét az 1914-es eset, amikor a központi hatalmak kormányai nem tudták, hogy háboru esetén az angol kormány milyen magatartást tanúsít.

Erre a jegyzékre még hétfőn este a lengyel kormány azonnal választot, kihangsúlyozva, hogy Lengyelország magatartásában csatlakozni fog a nyugati hatalmakhoz. Ervénytelen tehát a lapoknak az a kombinációja, hogy Beck külügyminiszter megbeszélést folytatott volna Molitke varsói német nagykövettel, vagy pedig Stockholmba való utazása alkalmával — Berlint érintve — kapcsolatba lépett volna német hivatalos körökkel a csehszlovák-szudéta-német kérdést illetően.

Nem jött létre a berchtesgadeni találkozó

A németek vizsgálkozásával kapcsolatban eddig az időpontig csak az homályos, hogy megtörtént-e Henlein és Hitler között az a berchtesgadeni találkozó, arról már napok óta írt Európa sajtója különböző, főleg Németországból eregetett hírek nyomán.

Erre vonatkozólag két hír tartja magát. Az

egyik szerint Berchtesgadenben voltak tanácskozások, de csak Hitler és tanácsosai között, a másik szerint a tanácskozások csak Münchenben folytak.

Mind a két hír hallgat Henlein jelenlétéről.

Feltételezik, hogy Henlein mégsem követte el azt a taktikailag nagy horderejű tévedést, hogy a mielőtt a csehszlovák kormánykörökkel megkezdte volna tárgyalását, először egy idegen és közvetlenül érdekelt államfő tanácskozásával vegye fel az érintkezést.

Minden valószínűség amellet szól, hogy Henlein Bécsből, ahol legutóbb látták, egyenesen Csehszlovákiába utazott, miután előzőleg megfelelő biztosítékot kapott arra vonatkozólag, hogy a csehszlovák illetékes szervek által tett intézkedések során egyetlen polgári, vagy testnevelői szervezet sem fog közrendfenntartási szolgálatot teljesíteni és ezt kizárólag a hivatott alakulatok (rendőrség, csendőrség és hadsereg) végzik el.

Hodzsa és Henlein találkozója

Hodzsa és Henlein találkozója a prágai történelmi emlékü Kolovrat palotában történt. A találkozás pár perc híján három óra hosszat tartott.

A tárgyalás lefolyásáról minden közelebbi hír hiányzik. Bizonyos csak az, hogy

a tárgyalás ténye maga annak minden közelebbi ismerete nélkül is, a csehszlovákiai belpolitikai életben, sőt a szudéta-németek körében is teljes enyhülést hozott.

A nyugalmat fokozta Kalfuss pénzügyminiszter kiáltványa a lakossághoz a tőzsde normális árfolyamai és az a hivatalos közlés, hogy a katonai intézkedések csak a hadsereg kiképzése érdekében s a községi választások miatt történtek.

A tárgyalás anyagáról annál többet beszélnek a lapok. A Reuter szerint a

megbeszélések folyamán Henlein és Hodzsa között a készülő csehszlovákiai nemzetiségi statutum szóba sem került.

VILÁG TÜKRÉ

Az új belga kormány

Belgium a Van Zeeland-válság óta jelentős politikai tisztuláson ment keresztül. A három nagy belga párt közötti ellentétek oly nagy mértékben kiküszöbölődtek, hogy eddigi szövetségük folytatásának szükségessége szinte mindenki előtt nyilvánvaló. Az a koalíció, amit Belgiumban Van Zeeland hozott létre s Janson és Spaak pedig átvettek, tekintettel a koalícióban egyesült pártok különböző világnézeti és szociális rétegződésére kétségtelesen tartalmazza a feszültségek rizikóját. A Janson-kormány relative rövid kormányzati ideje alatt sem hiányoztak vélemény-eltérések, amiket jórészt a külpolitikai és a pénzügyi kérdések idéztek fel. A politikai belátás viszont oly nagymértékben érett, a nemzeti érzés és a felelősség-tudat oly erősen fejlett, hogy a viszály fölött rendszerint urrá lett a megegyezés. A katolikusokból, liberálisokból és szocialistákból álló három-párt rendszer a békés parlamenti munka egyetlen lehetséges formájának bizonyult. Ez a három-párt rendszer azt az erő-összpontosítást valósítja meg, amely egyedül alkalmas a belga kormányt egy kifelé, mint befelé a szükséges autoritást kölcsönözni. Epp a semlegességi politika, amelynek a megfogalmazásában az új miniszterelnök oly vezető szerepet vitt, követeli a nemzet egységét, nem különben bizonyos totális aspirációk, amelyek az országot az „ideológiai kereszties hadjáratába“ készülnék ragadni. Egyáltalán ne álltassuk magunkat: a rexiták és a flamand nemzetiek bizonyos taktikai vereségek után kétségtelesen megszűntek aktuálisan veszélyeztetni a belga demokráciát, a veszedelem azonban mindezekig nem tűnik el, amíg az idegen példák hatóereje végleg nem csökken. Az idegenből az országba hozott eszmék kapcsolják össze a pártokat, amelyek bár ideológiailag különböznek egymástól, együttesen azonban mégis belgák.

Belgium új miniszterelnöke számos olyan vonással bír, amely alkalmassá teszi a kormányban résztvevő három-párt közötti esetleges surlódások kiküszöbölésére. Paul Henry Spaak, az egyetlen belga szocialista, akit még a jobboldaliak is többé-kevésbé szívesen látnak a kormányfői székben. Spaak meglehetősen egyéni fogalmazásban képviseli a szocializmust s felfogása sokban hasonlít a kopenhágai Stauning és a stockholmi Peer Albin Hansson felfogásához, akik mind a ketten hasonló magas méltóságot töltenek be. Spaak az együttműködés lehetőségeit kiterjeszti jobbfelé is, anélkül azonban, hogy pártja basisáról lényegesen eltérne. Ebben a koncepciójában hazája legjobb politikai hagyományaitól gyökerezik, hisz édesanyja révén, aki a szenátus egyetlen nőtagja volt, a Janson-féle liberális dinasztiával vérokonszanguan áll és a legutolsó kormányválság azt jelentette, hogy a nagybácsi az unokaöccs javára mondott le. A konzervatív erők sem érznek idegen elemet Spaakban, ezért tart fenn maga, a korona viselője is bizalmasabb együttműködést vele, mint az állam legtöbb vezető személyisége. Spaak eddigi történelmi szerepéhez válna méltatlanná, ha külpolitikai téren nem az új belga semlegesség kiépítésében látná főfeladatát. Belpolitikailag a kormány nyilatkozata szintén új utakat mutat. A hárompárt-koalíció legfőbb célja a demokrácia védelme marad, ennek a védelemnek viszont új irányt szab Spaak, mivel meg akarja erősíteni a központi hatalom tekintélyét, egyszerűsíteni a parlamenti technikát s a sajtót, amennyiben visszaélné a szabad vélemény-

Riport a bucuresti rikkancsról

Uniformisba bújatták a fővárosi újságírókat

Bucuresti, május 24. Bucurestiből eltűnt a lóvasút, a romantikus birzsák, a Victorián nem rikolt többé az oltván, a Dâmbovicára betonfedőt vontak, az autótűlők pokoli lármája elnémult s a régi Bucurestire már nem emlékeztet csupán az uccákon éktelenül ordító rikkancsok hada.

Most aztán a fejlődés és átalakulás tempójának fogaskerekei őket is elkapták.

A rendőrprefektúra egyetlen tollvonással modernizálta ezt az intézményt is. Elendülte, hogy három napon belül minden rikkancs köteles egyenruhát ölteni...

Bucuresti rikkancsok Clujon

A bucuresti újságírásnál édekesebb típus aligha található Európa metropolisáiban. Visszaemlékszem: ezéltől 13-14 évvel egy cluji lapterjesztő vállalat lehozott a fővárosból két vagy három bucuresti rikkancsot. Amint végigszáguldottak a főtéren, mintha elevenebbé, élénkebbé tettek volna a várost, amelyet sajátos színnel gazdagítottak...

A bucuresti rikkancsok nada külön világot alkotott. Kaszlokra osztva, vezérekkel, csoportvezetőkkel... A bucuresti rikkancs politikát, gyakran komoly összeütközésekre került sor a különböző táborok között.

Kis cigánygyerekek rohantak vezessen a Calea Victorián végig, éktelenül visongva, síkongva, ordítva, feldöntve a járókelőt, a száguldó autók között cikláztak.

Fürge oltóniai fiókák, varrott inges, gyapjúpantallós, kucsmás 12-14 éves gyerekek, nehézes transilvaniai fiúk, félmeztelen cigánygyerekek, színeskendős cigányleányok ezrei tarkították a főváros uccáit és fontosabb göcönpontjait.

A főhadiszállás

A Sarindar volt a főhadiszállás. A lapok megjelenésekor, addig amíg a friss példányokat szét nem osztották a rikkancshad összes tagjainak, zárt kapuk mögött szorongtak a portás által jelzett pillanatig. Amikor aztán a vaskapuk csikorogva feltárultak, a rikkancssereg egymás hegyén-hátán, az erősebbek földöntve a gyengébbeket, vad ordítással villámgyorsan rohantak végig, egymással versenytfutva az uccákon. Ha egy idegen, vagy vidéki ezt látta, a legremesebb dolgokat képzelhette és a rikkancsok valóban úgy tettek mintha a karjuk alatt szorongatott lapok világkatasztrófát, földindulást tartalmaznának.

Rikkancstrükkök

Néha összeállott 10-15 ravasz fickó, összevásárolták potom áron valamelyik gyöngén eladható lap példányait s aztán neki a külvárosoknak. Egyszerre ohamozták meg a különben csöndes, elhagyott uccát, amely most zeng, zug rettenetes ordítószáruktól: Speciala! Speciala! zugja össze-vissza a kórus, miközben ide-oda cikláznak, mintha nem győznék árulni a példányokat — a láthatatlan vendékek. Az ucca lakói ijedten rohannak ki az uccára, kinyílnak az ablakok, a csöndes városnegyed megelevenedik.

"Valami borzalmas történt" jár szájról szájról, — de a rikkancsok lármája oly nagy, hogy az emberek nem hallják egymás hangját:

— Speciala! Speciala!

Az egész ucca meg van szédítve.

A cselédek és az alkalmazottak sietnek

Junius 1-én indul Clujról Lengyelországba egy speciális különvonat a következő utirányban: STANISLAU—LEMBERG—BELZ. Utlevél nélkül és 50%-os kedvezménnyel utazhat a román államvasut összes vonalain. Visszatérés junius 8-án. Jelentkezni lehet — 500 lej előleg befizetése mellett — május 22-ig. Utiköltség oda és vissza: Lei 2200. Szükséges iratok: 3 fénykép, katonai igazolvány és állampolgársági bizonyítvány (rég). Idegen és lengyel állampolgárok mentesek a fenti iratok alól és 600 lejjel olcsóbban utaznak. Pontos román nevet és címet kérünk: EXCURSIA ROMANEASCA Aut. Of. Nat. de Turism. Centrala pentru Ardeal: 2205 938. Cluji fiókák: T. G. Masaryk 7. Telefon 21-13. Cal. Reg. Ferdinand 11/8. Telefon 20-13. Tg-Muresi fiók: Piața Reg. Ferdinand 33. Telefon 350-351. Deji fiók: Str. Traian 8. Írásbeli felvilágosítással 20 lej bélyeg ellenében szívesen szolgálunk

pénzzel a kezükben, megvenni a lapot, amelyet percek alatt szétkapkodnak... A végén aztán kiderül, hogy semmi sem történt, hogy az újságban nincs semmi rendkívüli, hogy sem földrengés, sem tömegszerencsétlenség, sem háború, sem kormánykrízis, sem tömeggyilkosság nem történt. Mindenki dühög, a rikkancsokat szeretnek elkapni, az embereket káromkodnak, de a ravasz rikkancsok már a negyedik uccában ismétlik el a jelenetet.

A belvárosban

A központban ez a játék már nem megy. A belvárosi közönség már ismeri a trükköt s nem ugrik be.

A „Capsatol” a „Corsoig” mezitlábos cigánylányok állják el a járókelők útját, néhány agyonszorongatott egylejes lappal.

— Hogy az Isten tartsa meg az új szerelmét... Hogy az Isten valósítsa meg az összes vágyait — vegyen tőlem is egy újságot. Vagy ha hölgy ismerőssel megy az ember:

— De szép kis tündért visz az ur — vegyen tőlem is egy lapot... s elkíséri akár a Capsáig, ha nem vesz tőle, hogy a végén csuf káromkodások közepette elrohanjon.

Rikkancs-csendélet

Ebéd után ott sütköreznek százszámra a Nemzeti Színház bejárata előtt, a Matei Millo uccára vezető lépcsőkön, a Sarindaron egész a Brezoianuig, számolgatják garasait, egymás a toronyba rakva. Főttükoricát

ragaszkodnak, ha szezonja van, — vagy braillai turót és marhaszalámít ebédnek. A cigánylányok körbefogóznak s vígan dalolva, tökéletes ritmusra táncolnak.

A kis oltean fiókák egymás kalapját elcsenve, a földhöz csapják, összekapnak, párázsa verekedés tör ki... de valaki jelzi, hogy kezdődik a lapelosztás... vége a verekedésnek, a táncnak, ebédnek, a fej, vagy irás nevű szerencsejátéknak s kezdődik a versenyfutás.

Hajnali ötkor a Sarindar negyed olyan mint egy méhraj, szortírozják, cselegetik a lapokat:

— Adj tiz „Timpult” cserébe tiz „Univer-sulért”...

Egy csoportvezetőt körülállnak az apró nebulók. Előre inkasszálja a példányok árát. Itt nincs semmi. Valaki végigrohan a sorok között:

— Van „Lumeam”? Ki akar „Lumeam”?!

Nos ezt a világot most fölforgatták.

Az uniformis rendelettel egyidejűleg nagy rikkancs revízió is volt. Újságírók csak az lehet, aki erre a prefekturától autorizációt kap.

A rikkancsok színes világa egy csapásra szétrobbant. Ma reggelre már szürke vászon uniformisban jelentek meg az uccákon, fejükön egysapka, arannyal rá himezve: „Ziare”...

Az ezerötszázból még ötszáz sem maradt.

A cigánygyerekek más kereseti forrás után néztek. És akik megmaradtak, új uniformisban szordimóval nyújtják az újságot eladásra az embereknek.

Nem rohannak, nem ordítanak torokszakadtából, nem kiáltanak tréfás, címes mókákat a naphírekről...

A zsebükben, szabályos, fényképes igazolványt viselnek...

Modernizálták a rikkancsvilágot. h. e.

A HABZÓ FOGPÉP

a prostituáltakat. Ezenkívül az összes fertőző állapotban szenvedő vérbajosokat azonnal kórházba internálják.

Nagy gondot okoz az egészségügyi minisztériumnak a pellagra: ez a speciális nyomorbetegség, amely az egyoldalú és rossz táplálkozás következtében szokott fellépni. A betegség leküzdése céljából behatóbban tanulmányozták majd a falusi lakosság ételmezési viszonyait és célszerűbb táplálkozásra oktatták a falusiakat. A pellagra-betegek számára pedig Pitesztiben 400 személyes, tanulmányi laboratóriummal felszerelt kórházat létesítenének. Hasonlóképpen tanulmányi laboratóriumot állítanak fel a lepra elleni küzdelem céljára, a Tichestiben levő lepra-tábor pedig modernebb felszereléssel akarják el látni.

Közfürdők kienczer nagyobb közönségben

A miniszter tervei szerint az általános közegészségügyi állapotok javítására városokban és nagyobb falvakban közfürdők építését fogják propagálni. A tehetősebb emberekhez fordulnak felhívással, hogy vagyontuk feleslegéből áldozzanak közfürdők építésére is. Így akarják elérni, hogy az ország 9010 nagy faluja közfürdőkhez jusson. Ezenkívül minden közönségben szivattyus kútról, egészséges ivóvízről, egyéges modell szerint épített árnyékszékekről, vidékenként megállapított modell szerinti lakások építéséről, a városok tisztántartásáról és a városok fokozottabb csatornázásáról óhajt gondoskodni a miniszter.

Ötven százalékos vasuti jegykedvezménnyel tekinthető meg a Bucuresi Hónap kiállítása

Bucuresti, május 24. A május 9-én megnyitott Bucuresi Hónap iránt általános és széleskörű érdeklődés nyilvánul meg. A Bucuresi Hónap látogatói, tehát mindazok, akik május 9. és június 9. között a fővárosba utaznak, 50 százalékos jegykedvezményt élveznek a CFR összes vonalain, az összes távolságokon és az összes kocsisztyályokon. A kiindulási állomáson vásárolt vasuti jegy 8 napon belül történő ingyenes visszautazásra jogosít. Egyidejűleg életbeléptek a hétvégi kedvezményes jegyek is, amelyekkel péntek éjjel 12 órától hétfőn éjjel 12 óráig 75 százalékos kedvezménnyel lehet utazni a CFR vonalain. Mind két kedvezmény elnyeréséhez azonban szükséges, hogy az utas rendelkezzen a Bucuresi Hónap résztvevői igazolványával, amelyet visszatérés előtt le kell bélyegeztetni. A Bucuresi Hónap egyik legnagyobb látványossága a Kiseleff műtlen megnyitott és II. Károly király öfelségéről elnevezett park, amelyben Európa egyik leghíresebb cirkuszában a legkiválóbb artisták mutatják be „tudományukat”, a másik vonzó látványossága pedig az üvegember és a drezdai egészségügyi múzeum kiállítása.

A bőrünkön van szó. Wagner-Zellhof pompás új műve (pénz, áru, szegénység, gazdagság, stb.) rengeteg képpel, kve most még 264 lej, azután 330 lej. Heller: Közgazdasági Lexikon kve 290 lej füzve 211 lej Lepagena Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen jegyzéket.

Átszervezik az ország közegészségügyi szolgálatát

Helyzetrajzok készülnek a községekről

Bucuresti, május 24. Az egészségügyi minisztériumban Marinescu miniszter elnökletével nagyfontosságú értekezlet volt, melyen az egészségügyi vezérfelügyelők tanácskoztak meg az ország egészségügyi helyzetét és a sürgősebb tennivalókat. A vezérfelügyelők jelentései után Marinescu miniszter ismertette az értekezlettel azokat a nagyvonalú terveket, melyeket az ország egészségügyi állapotainak gyökeres megjavítása érdekében alkotott.

E tervek között legelőszörban említette fel a miniszter a községek egészségügyi monográfiájára vonatkozó elgondolását. Eszerint minden községről és városról megfelelő kérdőívek alapján egységrajzot vennének fel, amely az illető község közegészségügyi állapotának leírását tartalmazná, különös tekintettel a ragályos és népbetegségekre (tüdővész, vérbaj, malária, pellagra, stb.).

Az egészségügyi szolgálatot 50 ujjonnan kinevezett falusi körorvossal vélik megkönnyíteni, akiket az alábbi megyék 2-2 körzetébe osztanak be: Arges, Teleorman, Alba, Cluj, Hunedoara, Turda, Arad és Bihar. Az alábbi megyék egy-egy kerülete kap új orvost: Dolj, Gorj, Mehedinți, Romanesti, Valcea, Braila, Buzău, Jalomita, Ilfov, Muscel, Olt, Prahova, Vlasca; Bacau, Covorlui, Dorohoi, Neamt, Putna, Roman, Bălti, Cahul, Cetatea Alba, Hotin, Ismail, Lapusna, Orhei, Soroca, Tighina; Odorhei és Maramures. Három orvosi kerület a constantai felügyelőség rendelkezésére fog maradni. Ezekeken kívül szaporítják az egészségügyi kisegítő személyzet, falusi bábák és védőnővérek számát s ezeknek oktatására több új iskolát is szerveznek. Minden kórházban meg akarják szervezni a hatékonyabb elsősegélykötést erre a célra külön felszerelést és anyagot adnak. A falusi körorvosok bürokráciáját egyszerűsítik, hogy ezáltal több idejük maradjon a falu népmozgalmi jelenségeinek gyors felvételezésére.

Küzdelem a ragályos és a népbetegségek ellen

A falvakról készített közegészségügyi helyzetrajzok beérkezése után a miniszter a nemzetvédelmi minisztériummal karöltve akar eljárni a ragályos és népbetegségek megelőzésére irányuló munkában.

Még a nyár folyamán elsősorban a kiütéses tifusz ellen vennék fel a harcot. Kb. 23 fürdővonatot állítanak össze, amely főleg Basarabiát és a Duna vidékét látogatnák, mert a kiütéses tifusz legnagyobb méretekben ezeken a vidékeken szokott pusztítani. Ezeket a vonatokat célszerű fürdő- és fertőtlenítő-kocsikkal szerelnék fel, hogy a lakosság fürdőtettése és fertőtlenítése gyorsan és gyakrabban történhessen. A Pruton és Dunán ezenkívül szabadfürdőket is állítanak fel, ahol a lakosságnak hatósági felügyelet mellett rendszeresen tisztálkodnia kellene.

Szintén repülőbizottságok vennék fel a küzdelmet az ország egyes vidékein a vörheny, malária, tüdővész és vérbaj ellen. Megfelelő mennyiségű és minőségű oltóanyagot vinnének magukkal ezek a bizottságok és a helyszínen oltatják be a lakosokat. Az előzetes védekezés program-pontjai közé tartoznak: egyes malária-vidékeken a kórokozó szunyogok fészkeinek kiirtása, a tüdővézések számára újabb kórházak felállításai és a betegek megfelelő internálása. A vérbaj és más népbetegségek leküzdésének megkönnyítése érdekében szigorúbb ellenőrzés alá vetik

Mint régen, úgy most is

a sékel a zsidó szabadság szimbóluma, váltásatok meg sékeleteket

Meghalt Markovits Pál dr.

Megdöbbentő halálesetről számolt be ma oradeai tudósítónk: meghalt dr. Markovits Pál, az ottani zsidókörház négygyógyászati főorvosa és helyettes igazgató-orvosa.

Markovits Pál dr. már hosszabb idő óta szívbeteg szenvedett és többször járt külföldön, hogy rengeteg munkában megöröklött szívét gyógykezeltesse.

Mégis, tragikus és lesújtó halála váratlanul érte a város társadalmát, melynek minden rétegében, fajra és felekezetre való tekintet nélkül, mély szimpátiának örvendett ez a kivételes képességű, ambiciózus orvos.

Markovics Pál dr. mindössze 46 éves volt. Tegnapelőtt szívroham támadta meg és aggodó családjá Engel Károly dr. budapesti szívspecialistát hívta a nagybeteg ágyához, aki mindent elkövetett, hogy megmentse az életnek a különösen erősítő duzzadó férfit.

Sajnos, az orvosi beavatkozás nem tudott segíteni és Markovics Pál dr-t a hétfőn este megismétlődött szívroham megrögte.

Oradea zsidó társadalmának és orvosi körének egyik nagyon értékes tagja szállott időnap előtt sirba Markovics Pál dr. halálával.

Állami tisztviselői családból származott, középiskoláit a premontrai főgimnáziumban és egyetemi tanulmányait Budapesten vé-

gezte. Fiatal orvosként küzdötte végig a háborút, majd szülővárosában rendelést nyitott, ahol néhány év múlva már a legelső négygyógyász-sebészek között emlegették a nevét. Alapos, lelkiismeretes, kemény felkészültségű orvos volt, aki a zsidókörház felvirágoztatása, tekintélyének és hírnevének öregbítése terén feledhetelen érdemeket szerzett.

Tragikus, korai halála nagy, kiterjedt, elsőkelő családot borított gyászba. Feleségén és két gyermekén kívül testvére: dr. Markovics József és dr. Markovics Sándor ügyvédek gyászolják.

Markovics Pál dr-t kedden délután 6 órakor temették el óriási részvét mellett. Koporsóját beláthatatlan tömeg kísérte utolsó útjára, mintegy bizonyosságként annak, hogy milyen osztatlan szeretettel és megbecsüléssel örvendett ez a talpig derék ember és nagyszerű zsidó orvos.

A temetési menet egy percre megállott a zsidókörház előtt, ahol az elhunyt, fiatal orvos anyai éjszakát virrasztott betegei mellett.

Az orthodox zsidó Szentegylet díszirányt adott dr. Markovics Pál földi maradványai számára, hogy ezzel is kifejezesse juttassa: milyen kiváló férfit veszített el benne Oradea zsidó társadalmá.

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

— Banati levél —

Timisoara, május 24. (Az Kelet tud.) Kétségtelen, hogy a nagyon elmaradt tavaszi vetemény- és gyümölcsstermés most kezdő éretettni hatását az üzleti világban. A gazdátársadalom tartózkodik minden komolyabb és ilyenkor tavasszal szokásos vásárlástól. A tartózkodás annál nagyobb méretű, mert a gabonatermeléssel kapcsolatosan is olyan hírek kerültek forgalomba, hogy egyes vidékeken az áprilisi és május elejei rossz időjárás és hidegek komoly károkat okoztak a lábönálló termékekben. Ilyenformán azokon a helyeken is — és így példának a Banatot említhetjük meg — ahol a termés kitünőnek ígérkezik, minden eshetőségre felkészülve, tartalékolják a tavalyi termésből visszamaradt gabonamennyiséket. Így tehát nemcsak a tavaszi vetemény- és gyümölcsstermésből nem juthat pénzhez a gazda, de a gabona tartalékolása folytán is bizonyos, átmeneti pénzügyi feszültség a gazdátársadalom körében. Nem is beszélve arról, hogy az egész vonalon mutatkozó áremelkedő tendencia a városi fogyasztók vásárló erejét is erősen redukálja.

Pénzügyi hírek

Pillanatnyilag az új kamat és hiteltörvény áll az érdeklődés középpontjában. Természetesen ezidőszereint még nagyon korai volna bármilyen konkluziót levonni a törvény gyakorlati keresztülvitelével kapcsolatban. Áll azonban az a tény, hogy a kormány illetékes faktorai a kamat maximalizálásával egy egészen új hitelpolitikának vetették meg az alapját. Hogy azonban ez a törvény valamennyi rendelkezésével együtt, különösebb komplikációk nélkül, — aplikálhatassék, a kormány-nak, de főleg a Banca Nationalának komoly visszszámítási hitelekkel fog kelteni a bankoknak és ezeken keresztül a hitelügyilőknek a segítségére sietnie.

Komolyabb diskusszió tárgyát képezi illetékes pénzügyi körökben a királyi dek-

Legújabb könyvek: Homo :A római kultúra kve 198 lej, Wagner-Zellhof: A börtönkről van szó kve 330 lej, Plisnier: Három házasság fve 218 lej, Vioux: A gavalierkirály kve 211 lej, Rédei: Magyar tragédia (Lovassy-per) 119 lej, Kaden-Bandrowski: Barcz tábornok I. II. fve 205, kve 251 lej, Sándor Pál: A történelmi materializmus tört. 92 lej, stb., stb. Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen bő új jegyzéket Lepage-tól.

rétumnak az a rendelkezése, mely szerint a hivatalosan megállapított kamatot csak hat hónapra előre lehet majd levonni. Ez a körülmény azt is jelenti, hogy a bankok a hat hónapnál hosszabb hitelek folyósításától tartózkodni fognak. Jóllehet, a kereskedelmi tranzakciók rendszerint az adott hat hónapon belül bonyolódnak le és itt talán semmilyen komplikáció nem állhat elő, — ám a hosszabblejratu hitelek kérdése ezután is nyitva maradt.

Egyebekben, legalább banati relációkban, a betéttörke képződése újból megindult. Ezuttal főleg a kisbetétesek, az 50—100 ezer lej körüli összegek áramlanak igen kielégítő tempóban a bankokba. Mindenesetre, a kiembereknek ez a megnyilatkozása — ez a bizalom megnyilvánulása a bankokkal szemben igen biztató ígéretet a gazdasági élet újbóli normalizálására.

Ami a bankoknak az állásponjtát a hitelmegkeresésekkel szemben illeti, általában az a helyzet, hogy minden olyan kereskedelmi és ipari vállalat, mely valójában a megkívánt keretek között mozog, valamint rendelkezik a megfelelő kapcsolatok felett, — a szükséges hitelt mindig megkaphatja a bankoktól. Ebben a tekintetben a helyzet kielégítő.

Bajok vannak az állatkivétel körül

Az egész országban és így a Banatban is az utóbbi időben, helyesebben: áprilisi óta bajok állottak elő az állatkivittel kapcsolatban. Egyszerre: Olasz-, Német-, valamint Csehszlovákban olyan szituáció állott elő, mely pillanatnyilag szinte illuzóriussá teszi a komolyabbméretű állatexportot.

Országokéunk a bajok különbözők, de végeredményben a konkluzió ugyanaz: nem lehet szállítani. Olaszország esete a következő: Itt van ugyan még egy oca 3,6 millió lírára rugó és egyuttal kihasználatlan kontingens, amde szállításról még sem lehet szó, mert Olaszországban a tavasszal nagy szárazságok voltak, mintahogy most is vannak és így a már mutatkozó takarmányhiány miatt az olasz tenyésztők kénytelen-kelletlen leölik állataikat és így egyelőre az olasz piac nem tart számot állatbehozatalra.

A Németországgal kötött korábbi konvenció értelmében lehetne szállítani töb-

bek között 120 ezer sertést és egyéb árut is, csak hogy itt az a baj, hogy a márka 37 lejes hivatalos kurzus mellett a szállítás a hazai exportöröknek nem nagyon konvenió. Nem sokkal jobb a szituáció Csehszlovákban sem. Itten ezidőszereint a belföldi állattenyésztők látják a szükségleteket s ennek következtében Csehszlovákia hosszabb ideig ki fog maradni az exportörök kalkulációból.

Végeredményben a Banati Állatexport-Szindikátus a napokban tette közzé hivatalos adatait az áprilisi állatkivitelről. A következő helyzetképet kapjuk: összesen és különböző országokban a Banatból 294 darab szarvasmarhát, 2519 sertést, 23 lovat és 30 ezer kiló zsiradékot szállítottak. Külön exportált még 18.886 kg. huskonzervet Amerikába a timisoarai Huskonzervgyár. Ha ezeket a hivatalos adatokat figyelembe vesszük, megállapíthatjuk, hogy márciusul és általában a többi hónapok közepárfonyosául szemben pontosan 75 perccel kevesebbet szállítottunk áprilisban. Ha ezen a téren valamelyes változás nem áll be, júniusban komoly bajok fognak előállni az ország és így a banati állatpiacon is.

A gabonapiac hírei

A gabonapiac az elmúlt héten általános szilárdulást konstátálhattunk. Különösen a dunai és tengeri kikötőkben mutatkozott igen nagy élénkség a buzavétel iránt, ami aztán nyomban éreztette hatását országszerte. Ebben a pillanatban Csehszlovákia felé történnek komolyabb méretű szállítások. Az ezzel kapcsolatosan engedélyezett kiszállítások maguk után vonták azt az érthető helyzetet, hogy mindazok az exportörök, akiket korábbi időről szállítási obligók kötnek, most az új termés előtt néhány héttel sietve igyekeznek eleget tenni vállalt kötelezettségeiknek. Illetve mindenki, aki számít a piacon, tiszta szituációt akar maga körül teremteni és minden obligációtól mentesen igyekezik felkészülni az új kampányra.

Ennek keretében igen érdekes annak a megállapítása, hogy egyebekben a nagy import-országok így például Olaszország, Franciaország és Anglia még mindig nem tanúsítanak komolyabb érdeklődést a dunamedencei és így a román buza iránt. Ezekben az országokban pillanatnyilag Amerika dominálja a piacokat. Innen újabban Ausztrália és Oroszország is kiszorult, aminek az az oka, hogy egyrészt

Ipari és kereskedelmi vegyészeti. Dubovitz (Haskó) új könyve, számos képpel, kötte 132 lej. Rosner: Ipari és kozmetikai vegyészeti fve 119 lej. Varró: Arc- és testápolás gyógykönyvével 119 lej. Varró: Gyógykönyvek gyakorlati könyve fve 193 lej, kve 264 lej, stb. Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes szakjegyzéket, közzöve szakot és nyelvet.

Amerikával ma senki gem veheti fel a versenyt az áru minőségét és olcsóságát illetően, másrészt az említett országok csak a pillanatnyi szükségletek fedezésére szorítkoznak, mindaddig, míg tiszta helyzetképet nem nyernek saját termésükről is.

Összegezve mindazt, amit fennebb elmondottunk, valójában, a belföldi buzáknak a mostani szilárdulása nem is igen indokolható a külföldi buzahelyzettel és inkább belföldi, lokális adottságokkal magyarázható. Ennek még kiegészítéseképpen még azt is kell tudni, hogy szakörök szerint, ezidőszereint még oca 30 ezer vagon feles buzánk van a tavalyi termésből. Nem is szólva arról, hogy minden egyéb állattal szemben a földművelésügyi miniszter változatlanul hivatkozik hivatalosan egyes vidékektől eltekintve, az idej termés beérkezett jelentéseire s ezek szerint, nagy általánosságban, az egész országra vonatkoztatva — nagyon jónak ígérkezik.

A tengeri szilárdulása sokkal indokoltabb. A helyzet pillanatnyilag az egész világon az, hogy a tengeri iránt nagyfokú érdeklődés nyilvánul meg. Különösen Franciaország- Csehszlovákia és Görögország mutat nagy vásárlási hajlamot. Németország is belekapcsolódna a komolyabb vásárlásokba, ám a fennálló márka-kurzus differenciái miatt, egyelőre még nem jöhet számításba.

Ami magát speciálisan a banati helyzetet illeti, elmondhatjuk, hogy igen komoly helyről kapott információink szerint, itten a termés nagyszerűnek ígérkezik. Ha minden jól megy, akkor az idén újból a Banat fog vezetni a buzatermés kvantitása és kvalitása tekintetében.

Gabonapiac: A banati piacon a következő árakat jegyzik: 75 kilós buza 580, 76-os 590, 77-es 600, valamint 78-as 613 lej. A többi gabonafélékben a következők az árak: zab 460, tengeri 325, muharmag 410 és árpa 385 lej mázánként.

Liszt piacon a következők az árak: nullás liszt 1140, 4-es 1060, 5-ös 1020, 6-os 960 és korpa 350 lej százkilónként.

Gazdasági hírek

A caransebes-tesitai vasutvonal építését még 1934-ben kezdték meg. Mint most illetékes helyről értesülünk, a munkálatok már befejezéshez érnek s augusztusban minden valószínűség szerint át is adják az új vonalat a forgalomnak. Az új vasutvonal megnyitása hatalmas fejlődési lehetőségeket biztosít Caras megyének, illetve Resitanak és Oravitának, melyek ilyenformán közvetlen utat kaptak a timisoara-bucuresti fővonalhoz.

A timisoarai Kereskedők Egyesülete május 15-én program szerint tartotta meg élénk érdeklődés mellett az itteni Lloyd-Társulat nagytermében ezévi közgyűlését. A gyűlést Joan Oprea elnök nyitotta meg, majd Engel Károly egyesületi titkár tartotta meg tanulságos expozéját, melyben híj képet adott az egyesület elmúltévi termékeny munkásságáról.

A timisoarai Lloyd-Társulat, mint ismeretes, Titu Jonasiunak, a helybeli Árutőzsde elnökének beadványára a timisoarai törvényeszek az annáldejei megtartott tárgyaláson feloszlatta és ugyanekkor elrendelte a társulat vagyonának leltározását és az árutőzsde javára való feloszlását. A társulat vezetősége ezellen az ítélet ellen fellebbezett s mint értesülünk a semmitőszék a napokban tárgyalja majd

Ch. Plisnier: Három házasság. Goncourt-díjas új nagy regény, 510 lap, fve 218 lej, kötte 251 lej. S. Maughan: Örök szolgaság, 500 lap, fve 225 lej, kve 264 lej, Brande: Nyitott szemmel kve 126 lej, Péery Piri: Bambuszfejű Esernyő, kötte 185 lej (könyvnapra füzve 96 lej) Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket Lepage-tól.

ezt az általános érdeklődésre számottartó ügyet. Egyebekben a törvényeszek által delegált felszámoló bizottság a napokban be is fejezte a Lloyd-Társulat vagyonának felértékelését.

A Bega-csatorna körül nagyszabású munkálatok indultak meg, anennyiben hatalmas vízmedencét és egészen modern, 3 mai követelményeknek megfelelő hajókielőkötő építenek. A terv teljes keresztülvitele — ha úgy oldják meg, ahogy ezt kontemplálták — 100 millió lejbe fog kerülni.

Felhívás állampolgársági ügyben a szegénysorsu zsidósághoz!

A cluj-i ortodox hitközség Tanácsadó Irodája felkéri mindazokat a Clujon lakó zsidókat, akik szegénységük miatt eddig nem tudták megszerezni állampolgársági igazoló irataikat, hogy sürgősen jelentkezzenek a Tanácsadó Irodában Clujon, Str. Gen. Berthelot 8. szám alatt, hétköznap d. u. 2-5 órák között, míg vasárnap d. e. 10-1 órák között.

Arc- és testápolás gyógykönyvekkel. Új kozmetikai gyógykönyvek, receptek. Varró új könyve, 119 lej. Gyógykönyvek gyakorlati alkalmazása fve 193 lej, kve 264 lej. Dr. Kosutány: Kézvonalak titka és tudománya fve 198 lej, kve 264 lej Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen új jegyzéket Lepage-tól. Cluj.

Alkalmi vétel! Fa- és vashordók, fakadák jutányosan eladó. Érdeklődni: Káhn Kálmán Sighet.

Felvitel

Zelea Codreanu jelentette

Bucuresti, májusi tárgyalás iratát és a vádat kérte, hogy mielőtt bekezdésének előtti, hogy olyan lothoz, amelyek jeit: a hazaárulás dalmi rend elleni büntetést alátámasztó törvénykönyv 27. ást ír elő a 27. esetében.

Sebastian Rad gyalást kell tartani Cosmovici ügyészt rámutatva, hogy ügyészek hivatott gyalást nyitni, h Elnök közli, h meghozza majd be a vádpontok által büntetendő lás végére.

Az elnök ezután, aki magyarszervezetének pe hogy előbb szer vad alól, azután reanu felvilágos amit a házkutat amely szerint 15 millió lej szemé volna. Mihail M tescu 52.000 és havi javadalma mutatásban. Rá jegyzeteket voltak donában levő S sának nyilatkozna nek nincsen kap

Codreanu

A vádolt bev alic ügyvéd tilt ellen, ahogyan első napjáról b Ezután Ionese seket a vádolt ügyvédi foglalk

Codreanu: 19 Iasi-i ügyvédi k ziben folytattat Ugyész: Amí alakította a kö tettel volt-e a lesznek tanulni

Codreanu: N passzágában n a romboló áram nevelésben rész lentéses ezen á nizmussal.

Ugyész: M Moja-Marin te Codreanu: U

fel, most ezen nehezén sajátít Ugyész: Ha kezés céljából áldozati és há

Codreanu: M egy nemzet szsmjén kell tenni.

Ugyész: M korlatokat? Codreanu: E de lövőgyakor annyit, mint r nak egyesületek

geznek, sőt a Nálunk is van Badulescu táb én is végezte Ugyész: Ug vezet, vagy a latozni?

Codreanu: az elején. 10. Iyamán. A parancsára vé

Ugyész: I szervezésében Codreanu: törvényesség Ugyész: I

Felvonulnak a védelem tanui Zelea Codreanu perének tárgyalásán

Zelea Codreanu vallomásaiban tagadta a főbb vádpontokat és kijelentette, hogy ma már homlokegyenest más állásponton van, mint amikor szolidáris volt Beza gyilkosságával

Bucuresti, május 24. A Codreanu-per délutáni tárgyalásán, miután felolvasták a vádiratot és a vádtanács határozatát, az ügyész kérte, hogy mielőtt a vádlott hozzáfogna védekezésének előterjesztéséhez, engedjék meg neki, hogy olyan kérdéseket intézzen a vádlotthoz, amelyek hivatva vannak a vádpontok: a hazaárulást, állambiztonság és társadalmi rend elleni mesterkedést és a zendülés büntetett alátámasztást. A vádpontokat külön kell részletezni, mert a katonai büntető-törvénykönyv 274-ik szakasza zárt tárgyalást ír elő a társadalmi rend elleni vétség esetében.

Sebastian Radoviczi védő szerint nyílt tárgyalást kell tartani.

Cosmovici ügyvéd is ezt kéri, majd az ügyész rámutat arra, hogy a katonai törvényesség hivatott dönteni arról, hogy a tárgyalás nyílt, vagy zárt legyen-e.

Elnök közli, hogy a tanács a kellő időben meghozza majd döntését. Kéri, hogy tartsák be a vádpontok sorrendjét és a 209. szakasz által büntetendő pontokat hagyják a tárgyalás végére.

Codreanu védekezése

Az elnök ezután megadja a szót a vádlottnak, aki magyarázatokkal próbál szolgálni szervezetének pénzügyi alapjairól. Kijelenti, hogy előbb szervezetét kívánja mentesíteni a vád alól, azután kíván csak védekezni. Codreanu felvilágosításokat ad egy jegyzetről, amit a házkutatás alkalmával találtak s amely szerint 1933 november óta 1938-ig 40 millió lej személyi kiadásokat eszközöltek volna. Mihail Manolescu 72.000, Gr. Manolescu 52.000 és Mircea Manolescu 42.000 lej havi javadalmazással szerepelnek ezen kiadásokban. Rámutat arra, hogy ezek csak jegyzetek voltak, amiket a Manolescu tulajdonában levő Sorecani-művek egyik munkásának nyilatkozatáról vett fel és a szervezetnek nincsen kapcsolata ezzel a jegyzettel. Bi-

zonyos körredekletekre vonatkozóan elmondja, hogy milyen tagdíjakat fizettek a szervezet tagjai. Igyekszik bizonygatni, hogy a szervezet pénzalapjai a tagdíjakból, a röpiratok eladásából, stb. erednek. Ezt a célt szolgálta a légionárius kereskedelem is.

A fővádpontokat tagadja Codreanu

Azt az írást, amit Negoescu mázsolónál találtak a Zöld Házban és amely a vád egyik legfőbb pontját képezi, Codreanu nem ismeri el és kijelenti, hogy a szóbanforgó jegyzéknyomtatványt sohasem látta. Ez a jegyzéknyomtatvány azt tanúsítja, hogy 1934 tavasza és őse között, amikor a szervezet be volt tiltva, a gárda titkos uton mégis működött és hogy a párt nem volt más, mint a vaskérdő áll-
cája.

A vádlott ezután tagadja, mintha ügynökei lettek volna az állami intézményeknél. Az erről szóló irat papírja és tintája arra utal, hogy az irat újabb keletű és nem 1934-ből származik.

Felvilágosításokkal szolgál ezután a tagdíjakról és áttér a hirszerzőkre vonatkozó egyik körlevélnek értelmezésére.

Hibásan értelmezték — mondja Codreanu — ezt a körlevelet. Az országban könnyű értesüléseket szerezni anélkül, hogy hirszerző szolgálatra legyen szükség, a kávéházakban, lapokból és hasonló utakon.

Zárt tárgyalás után ismét nyílt tárgyalás

Az ügyész zárt tárgyalást kér az 55. számú rendelet felolvasása végett. A törvényesség elrendeli a zárt tárgyalást, majd a nyilvános tárgyalás folytatása során a vádlott a hazaárulási vád ellen védekezik. Hangoztatja, hogy nem őrzött olyan iratokat, amiket más hatalom birtokába akart volna juttatni abból a célból, hogy veszélyeztesse Románia külső biztonságát.

A tárgyalást éjjel 1/2 óraorak rekesztették be és kedden délelőtt 1/2 óraorak folytatták.

Codreanu részletes vallomása a keddi tárgyaláson

A vádlott bevezetése után Sebastian Radoviczi ügyvéd tiltakozik a védelem nevében az ellen, ahogyan bizonyos lapok a tárgyalás első napjáról beszámoltak.

Ezután Ionescu őrnagy ügyész intéz kérdéseket a vádlotthoz. Megkérdi, gyakorolta-e ügyvédi foglalkozását?

Codreanu: 1922-ben be voltam jegyezve a Iasi-i ügyvédi kamarába és 1929-ben Unghezenben folytattam ügyvédi gyakorlatot.

Ügyész: Amikor a „vérszövetségeket“ megalkototta a középiskolások körében, tekintettel volt-e arra, hogy emiatt képtelenek lesznek tanulni?

Codreanu: Nem. Én a tanárok tanítási képességében nem hiszek. Mivel kívül állanak a romboló áramlatokon, így kezemben olyan nevelésben részesíteni a tanulókat, amely elterjedt ezen áramlatokkal s főleg a kommunizmusmal.

Ügyész: Milyen feltételekhez kötötte a Mota-Marin testületbe való felvételt?

Codreanu: Csak 30 éven aluliakat vettem fel, mert ezen a koron felül az ember igen nehezen sajátíthat el új nevelést.

Ügyész: Ha az a testület csak a megemlékezés céljából alakult, miért fogalmazott meg áldozati és halál-esküformulát?

Codreanu: Mert mi úgy fogjuk fel, hogy egy nemzet elítélje az ország iránti áldozat eszméjén kell álljon. Különben megszűnik elítélenni.

Ügyész: Milyen célból folytattak lövőgyakorlatokat?

Codreanu: Nem adtam ilyen utasításokat, de lövőgyakorlatokat folytatni nem jelent annyit, mint megölni valakit. Külföldön vannak egyesületek, ahol ilyen gyakorlatokat végeznek, sőt az állam támogatását élvezik. Nálunk is van egy ilyen egyesület. Az elnöke Badulescu tábornok. Ebben az egyesületben én is végeztem lövőgyakorlatokat.

Ügyész: Ugyanegy jelent egy állami szervezet, vagy a 10.000-ek testületében gyakorlatozni?

Codreanu: Nem volt 10.000, csak 10 volt az elején. 10.000-en lettek volna az évek folyamán. A gyakorlatokat Al. Cantacuzino parancsára végezték.

Ügyész: Miért maradt a régi vaskérdő szervezetében?

Codreanu: Mert vissza akartam nyerni törvényességemet.

Ügyész: Tud még olyan esetről, amikor

politikai szervezetek nevelést végeznek?

Codreanu: Nem, mert a politikai szervezetek teljesen különbözőek tőlünk. Számszerint foglalkoznak az emberekkel. Engem pedig az ember, mint érték foglalkoztat és ez nem képez deliktumot.

Ügyész: Ugyanide tartoznak a Stelescu, Cotea, stb. kizárására vonatkozó rendeletek is?

Az illegális munka

Codreanu: Igen. Azért tettem, mert meggyilkoláson készítettek elő.

Ügyész: 1934-ben adott rendelkezéseit a vaskérdő vezetőjének minőségében adta. Elismeri, hogy illegálisan működött?

Codreanu: Igen. Illegálisan tekintettem a felosztást és arra vártam, hogy ismét törvényesen működhessem.

Ügyész: Céljának elérésére az erőszakot nyilvánította eszköznek?

Codreanu: Nem elvként. De a családok keletén belül és politikai harcokban is előfordulhat akaratlannal és természetesen anélkül, hogy ez elv lenne.

Az ügyész idéz a vádlottnak a légionáriusok számára írt könyvből, amelynek tartalma ellentmondó állításainak, hogy becsületos és egyenes elvei voltak.

Codreanu a hirszerzők munkájáról

Ügyész: Hogyan magyarázza a rendőrségtől és vezérkari hirszerzők összehívását?

Codreanu: Én körrendeletet intéztem a légionáriusokhoz annak megállapítására, kik kémskednek utánam?

Ügyész: Honnan tudta, hogy a vezérkar kémskedik az ön szervezete után?

Codreanu: Mondotta nekem valaki, hogy Gh. Paica egyetemi hallgató, a légio egyik tagja, a vezérkar ügynöke lenne és tudni akartam az igazat.

Ügyész: Es a SET-nél és az STB-nél miért voltak hirszerzői?

Codreanu: A légioiban voltak tisztviselők és munkások mindentűn. Voltak olyan légionáriusaim is, akik ezen intézményeknél voltak alkalmazva, de nem voltak hirszerzők.

Ügyész: Vádlott azt mondja, hogy félt az árulástól. De nem volt ugyancsak árulás, sokkal csunyább, éppen az állammal szemben, amelynek esküt tettek?

Codreanu: Én csak annyit kértem tőlük, hogy tájékoztassanak, hogy ne adjanak el. Honnan származtak a hírlírók?

Ügyész: Milyen összeget szedett be évente?

Codreanu: Nem tudom pontosan megmondani. De egyszer kölcsömből 2.300.000 lejt vettem be.

Ügyész: Mennyit költöttek az 1937 decemberi választási propagandára?

Codreanu: Nem tudom megmondani, de azt hiszem, hogy mintegy 500.000 lejt költöttünk kiadványokra, amiket azután szétszórtunk a tagok között. A jelölőlistákra szintén mintegy 500.000 lejt adtunk ki. Amikor 230.000 lejre volt szükségem e célra, barátaimhoz apelláltam és egyetlen napon egy és fél millió lejt gyűjtöttem össze.

A tárgyalást 11 óraorak félóraorára felfüggesztették, majd megkezdték a tanúkihallgatásokat.

A tanúkihallgatások

Az első tanu Ghiocel Dumitru hiányzik.

Frolo professor arra a kérdésre, tagja-e a pártnak és miért jelöltette magát az 1938. évi választásokon, kijelenti, hogy nem volt tagja a pártnak, de Roman és Bacau megyékben szenátori jelölést vállalt, mert ezt igen nagy megtiszteltetésnek tekintette. A háboru előtt konzervatív volt. A háboru után azonban látva a pártok közti torzskodást, helyesebbnek találta felállni. Rámutat arra, hogy a vádlott könyveiből logikusnak látta a légionárius mozgalmat.

Védelem: A légionárius mozgalom tanulmányozásából a tanu képesek tartja a vádlottat polgárháboru elsabodítására?

Tanu: Nem. Sem a mozgalom, sem vezetője nem voltak képesek ilyen aljasságra.

Ügyész: Azt állította, hogy kétsége merült fel a gyilkosságok illetőben, akkor hogyan magyarázza Codreanu azon gesztusát, hogy elintézte azokat, akik meggyilkolták Ducát?

Tanu emlékeztet arra, hogy nemrégiben Ausztriában azt, aki megölte Dollfust, nemzeti hősként nyilvánították.

Az első tanu kihallgatása után az ügyész Codreanuhoz fordul:

Az ügyész vádol

A tegnapi tárgyaláson ön azt mondja, hogy a „Légionáriusok számára“ írt könyvében benne foglaltatik a becsületesség és egyenesség hitvallása. A 95-ik oldalon bizonyos véleményt nyilvánít arról, hogyan kellene megbüntetni az árulókat, legyenek azok élők, vagy halottak. Azután 1933-ban diákösszeesküvést készített elő. A 179-ik oldalon rámutat arra, hogy a házkutatás alkalmával revolvert találtál önnél. Ön maga mondja, hogy revolvert rejtett el biztos helyen. Amikor Mota lelőtte Vernicescut, ön szolidaritást vállalt tetteivel. Azután amikor Beza diák rálőtt Anghelurescra, azzal dicsekedett, hogy védeni fogja Bezat és amikor egy lap azt írta, hogy megtagadja a szolidaritást Beza tetteivel, nyilatkozatban szögezte le, hogy ez nem igaz és védeni fogja.

„Ma homlokegyenest ellenkező az álláspontom“

Codreanu: Az ügyész ur egy perről beszél, amely res iudicata. Az igazságszolgáltatás nem jöhet most elő ezekkel a dolgokkal. Tekintettel kell lenniük arra is, hogy milyen korban voltunk, 22-23 évesek. Olyan kor, amely arra késztet, hogy úgy tegyen az ember, ahogyan én tettem akkor. Ma állásfoglalásom teljesen ellenkezője az akkorinak. Bezat két nappal a merénylet előtt ismertem meg. Azért jött, hogy beiratkozzon a gárdába. Azt mondtam, hogy várjon még. A merénylet után a zsidó sajtó megrágalmazott, mire kifejtettem, hogy nem vagyok belekeverve ebbe az ügybe.

Ezután dr. Constantinescu tábornokot hallgatják ki, aki arra a kérdésre, ismerte-e a

mozgalom által használt eszközöket, azt válaszolja, hogy olvasta a vádlott könyvét, habár sohasem volt tagja a mozgalomnak, sem tiszt, sem nyugdíjas korában.

Polihroniade ezredes tanu a védelem kérdésére, hogy van-e tudomása arról, hogyan szereztek a mozgalom pénzügyi alapjait, kijelenti, hogy a mozgalomhoz azért csatlakozott, mert nagy tisztelettel viseltetett az elhunyt Zizi Cantacuzino tábornokhoz. Egyébként a pénzeket lejénként szedték be a tagoktól és a mozgalommal rokonszenvezőktől.

Ügyész: Hiszi a tanu, hogy a vádlott kész lenne elárulni a hazát?

Tanu: Abból, ahogy ismerem, nem hiszem.

Chirnoaga professor elmondja, hogy külföldön tartózkodott és Codreanu mozgalmát a külföldi lapokból ismerte meg és rossz véleményt alkotott róla. Amikor olvasta Codreanu könyvét, megváltoztatta véleményét.

Védelem: Feltételezte-e a tanu, hogy Codreanu képes lett volna polgárháboru kirobantani?

A tanu nemmel válaszol és kedvezően nyilatkozik a vádlottról.

Mota lelkes, a következő tanu, elmondja, hogy kezdetül fogva ismeri a légionárius mozgalmat. A mozgalom a kommunizmus ellen irányult, ezért támogatta azt, amíg törvényesen fennállt.

Ranetescu-Câmpina tanu három év óta ismeri a mozgalmat és kedvező nyilatkozatot tesz a mozgalom mellett.

A védelem következő tanuja Manolescu.

Védelem: Ismeri a tanu a mozgalmat, céljait és irányzatát?

Manolescu tanuvallomása

A tanu kijelenti, hogy nemcsak ismeri, de alaposan foglalkozott az összes, a változások századában keletkezett, más országokbeli hasonló mozgalmakkal is. Tanulmányokat folytatott ebben az irányban. A mozgalom jót akart. Nem hiszi Codreanunak képesnek ámulásra.

Nichifor Crainic tanu kijelenti, hogy majdnem 3 1/2 év óta még csak közönséges viszonyban sincs a vádlottal. Nem hiszi képesnek ámulásra.

Sulyos diákcsíny a turnuseverini liceumban

Turnu-Severin, május 24. A turnuseverini Traian liceum igazgatói irodájába az éjszaka folyamán betörték. Feltörték a pénztárszekerényt, amelyből elloptak mintegy 26.000 lej készpénzt, valamint az összes osztályozó katalógusokat. A katalógusokat az iroda kályhájában elégették. A vizsgálat megállapította, hogy a betörtést diákok követték el. Két diákot letartóztattak.

Heti ötvenegy órát kell ezentul dolgozniuk a német tisztviselőknek

Berlin, május 24. (Rador). A tisztviselők Németországban ezentul 51 órát dolgoznak hetenként. A nagyvárosokban csak 48 és fél órát dolgoznak majd. Ezen kívül szükség esetén minden tétítés nélkül kell majd különböző órázniuk.

Ilyétfelmű rendelet jelent meg ma a Hivatalos lapban.

egyeszet. Dubovitz mos képpel, köve kozmetikai vegy- Arc- és testápolás Varró: Gyógynöve- ve 193 lei, kve 264 Postán utánvéttel, et, közölve szakot

veheti fel a ver- és olcsóságát ille- ett országok csak ek fedezésére szo- nig tiszta helyzet- t természetéről is. amit fennebb el- a belföldi buzának nem is igen indo- zahelyzettel és in- dottságokkal ma- kiegeszítéseképen egy szakkörök sze- ca 30 ezer vagom yi termésből. Nem minden egyéb áll- felvételügyi minisz- kózik hivatalosan ve, az idej termés- s ezek szerint, az egész országra n jönnek ígérkezik. a sokkal indokol- tnyilag az egész eri iránt nagyfoku g. Különösen Fran- a és Görögország ajajlamot. Németor- a komolyabb vá- álló márká-kurzus előre még nem jó-

u a banati helyze- hogy igen komoly ciónként szerint, it- nek ígérkeznek. Ha r az idén újból a zatermes kvantitá- ében.

ti piacon a követ- 5 kilós buza 580, zalanint 78-as 613 áben a következők eri 325, muharmag zszámként.

ezők az árak: nul- 0, 5-ös 1020, 6-os zszámként.

désre számottartó rvényssék által de- ág a napokban be- sulat vagyonának

magyszabásu mun- anennyiben hatal- ésen modern, a megfelelő hajóki- teljes keresztvívi- ag, ahogy ezt kon- lejbe fog kerülni. f. m.

mpolgár- a szegény- sághoz!

ég Tanácsadó Iro- Clujon lakó zsidó- miatt eddig nem polgársági igazoló n jelentkezzenek a n, Str. Gen. Bert- köznap d. u. 2-5. o. d. e. 10-1 órák

ynövényekkel. Uj receptek. Varró új vények gyakorlati ve 264 lei. Dr. Ko- és tudományá fve genál Cluj. Postán gyűzket Lepagétól.

ashordók, fakádák ódni: Káhan Kál-

SPORT

Sajtláháború tört ki
Budapesten a Sporthirlap
egy támadó cikke miatt

Cluj, május 24. (Az Uj Kelet tud.) A magyar sportéletnek kényes eseménye az a sajtóháború, amely egyrészt a Nemzeti Sport-ot és a Sporthirlapot egyesítő lap-konzern, másrészt a napilapok sportmunkatársai, illetve Kelemen Kornél dr. az Országos Testnevelési Tanács elnöke között robbant ki.

A konfliktusra az adott okot, hogy az OTT Kelemen Kornél dr. útján megvonta szubvenziót az anyagiakban amugyis dűskáló sportlap-konzernről, amely emiatt a Sporthirlapban támadást intézett Kelemen Kornél dr. ellen. Minthogy a támadás oka nyilvánvaló, a napilapok sportmunkatársai egyöntetűen állottak Kelemen Kornél mellé egyrészt az OTT elnökének önzetlen sporttevékenysége miatt, másrészt, mert a két budapesti sportlap főszerkesztője, Vadas Gyula dr. többször adta tanujelét a napilapok sportmunkatársaival szemben viseltett elfogultságának. Így a lapok sportadómói régi követelése kiegyenlítése képpen kíméletlen hangú cikkekben ítélik el a sportlap-konzern főszerkesztőjének támadását. A cikkek részleteiben tárgyalják az esettel kapcsolatban a Nemzeti Sport és Sporthirlap eddig viselt dolgait és megírják, hogy az említett lapok csak olyan mértékben támogatják az egyes sportszövetségeket, amilyen mértékben ezek a két sportlapot megfizetik. Ha nem fizetnek, még az eredményekről is alig számolnak be. Az üggyel kapcsolatban a napilapok megemlítik azt is, hogy a sportlapok konzernje kitűnő összeköttetések révén mindig utját tudták állani, ha új sportlap alapításáról volt szó. A kirombant konfliktus konkluziójaként a napilapok a sportlap-konzern monopolisztikus uralmának letörését követelik.

A nem érdektelen sportháború teljes megértéséhez még tudni kell, hogy a két budapesti sportlapot magának tudó részvénytársaság élen igen magas közjogi méltóságot betöltő személy egyik családtagja áll.

A Hungária Clujon?

Cluj, május 24. A cluji Victoria labdarúgó-csapatának vezetősége tárgyalásokat kezdett a budapesti Hungária vezetőségével a magyar csapatnak egy vagy két cluji, esetleg több romániai mérkőzése ügyében. A tárgyalások még nem vezettek eredményre.

Mi újság a zsidó sportvilágban?

A németországi Makkabi sporttevékenysége rendkívül gazdag. A tavaszi szezon beálltával az összes egyesületek — természetesen központi irányításra — megkezdtek szabadtéri tevékenységüket. Wolleyball, kézilabda, kosárlabda és futballban működnek ezidőszerint a németországi zsidó sportegyesületek — egymás között. Figyelemre méltó, hogy a szabadtéri sportokban a hölgyek igen komoly szerepet visznek. Természetesen igen gazdag a németországi Makkabi tevékenysége az atlétikai sportágakban is. Személynyit alább közlünk néhány eredményt:

Leipzigben a Chemnitz Makkabi 2:2 arányban végzett a Leipzig Makkabival. A hölgy-csapatok kézilabdában 3:0 arányban végeztek a chemnitz Makkabi javára.

Stuttgartban a Hakoah 2:1-re győzött futballban a Karlsruhei TC ellen.

Aschaffenburgban a Barkochba csapata kézilabdában 12:4 arányban győzte le a hannai JJB csapatát.

A frankfurti Hakoah hölgycsapata ugyan-csak kézilabdában 6:0 arányban győzött az Offenbacher Barkochba hölgycsapata ellen.

Gyepohokban a frankfurti Barkochba 5:1 arányban vereséget szenvedett a frankfurti Schild együttesétől. Ugyanebben a sportágban a frankfurti Barkochba hölgycsapata 5:0 arányban győzött a frankfurti Schild hölgyegyettese ellen.

A Nemzeti Banokság Bizottsága megsemmisítette a Crisana—Sportul Studentesc mérkőzés eredményét és elrendelte 9 perc újrajátszását, amit a Sportul Studentesc javára ítélt 11-esel fognak megkezdni. Chicin játékezőt ugyanis jelentésében azt közölte, hogy a 81-ik percben kezelet látott a Crisana büntetőterületén, de nem volt bátorsága 11-esel ítélni a hazai csapat ellen és az utolsó 5 percben a Crisana két gólt lőtt a maga javára fordítva a mérkőzés sorsát. (Különös eset!)

Gyermeknyaraltatás Bratcán

Az országos viszonylatokban is előnyösen ismert Schwartz Menyhért-féle oradeai leányinternátus, mint értesülünk, a nyár folyamán, a nagy vakáció idején, ismét megrendezi gyermeknyaraltatását Bratcán. Nem győzzük eléggé kihangsúlyozni ennek a vállalkozásnak óriási horderejét és jelentőségét, mert hiszen minden szülőnek a maga gyermeke a legfőbb kincse s most végre módjában áll gyermeke nyaraltatását gondos és hozzáférhető kezekre bízni. A Schwartz Menyhért-féle internátus az elmúlt esztendőkor során beigazolta, hogy a nevelés terén, úgy a szellemi, mint a testi fejlődés tekintetében ragyogó eredményeket ér el, s ezért egyáltalán nem csodálkozunk azon, hogy nemcsak az internátusban, hanem a nyaralóban is teljes a létszám.

A bratcai nyaraló, mely por- és szélmentes helyen, a hegyek között fekszik, tíz pernyi távolságra van a gyorsvonat megállójától. A

hatalmas egészséges köépületben külön-külön lakosztályokban nyerne a fiúk és a leánygyermek elhelyezést. A nyaraló közelében strandolásra alkalmas hely van, a telepen teniszpálya, ping-pong, Wolley-Ball a gyermekek rendelkezésére. Esős idő esetén a játszótérben szórakoznak a gyermekek. Bratca festői szépségű vidékén sok kirándulóhely van, többek között Jadvölgye, Stáná de Vale és a Zichy-barlang. Ezekre a helyekre elég erős gyermekek időközönként kísérettel kirándulnak. A telepen orvosi és tanári felügyelet van. Az elsőrendű ortodox kóser konyha a vallásos szülőknek is lehetővé teszi, hogy gyermekeik céltudatos nyaraltatásáról gondoskodjanak. Mindezt összegezve, megállapíthatjuk, hogy Schwartz Menyhért-féle oradeai leányinternátus bratcai gyermeknyaraltatása ezen a téren a legtekintélyesebb nyújtja.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyzseri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

UJ FÜGGŐNYKÉLLEKUZLET nyílt „DER-BEFC” név alatt a Gólya Áruház felletti emeleten. Vert csipkészetek kivánt méretben készülnek. Állandó mintatere.

Román, magyar, német levelező női levelezést vállalt délutánra. Cim a kiadóban.

Foto Friedmann. Speciális gyermek fényképész. Str. Regina Maria 46, I. em.

Bucurestibe költözött május 27-én induló gyűjtővagonban ingóságait félárban szállíthatjuk. Rímóczi szállítási vállalat. Telefon 33-69.

Keres megyeszékhelyeken agilis garancia képes képviselőket jó hírnevű ásványvíz terjesztésére leakkat, kereseti lehetőség havi 10—12 ezer lej. Ajánlatok „80 ezer” jellegre a kiadóba.

Keresek megbízható levelezőket az egész ország területéről információs szolgálat számára. Információ szerzésben gyakorlott tudósítók előnyben részesülnek. Megkereséseket igények megjelölése mellett „Credit-Control”, Timisoara IV., Str. Buda Deleanu 7 címre kéretnek.

110 Voltos egyenáramu kvarz lámpa alig használt állapotban olcsón és sürgősen eladó. Dr. Weisz, Regele Ferdinand 2, Satu-Mare.

800x300 „Ganz” hengerek 3 számú tétel, henger-rovátkáló és csiszoló, sikszita négyrészt németi-koptató és filterek, 50 HP stabil gödép eladó. Popper „Satu-Mare, Dragos-Voda 7.

A szó igaz értelmében geistig vörnehm képzett, egyénileg és lelkileg finom vonalú, kimondottan karcsú, barna, szolid és házias 30 körüli leányt keresek feleségül. Tudjon iparművészetet, zenét, németül. Csakis azok irjanak, akik valóban, nem képzeletben bírnak a fentiekkel. Választ „Bátorság, bizalom” alatt kiadó továbbít. Pratikusságból címmel kérem a választ, ha fiktív is.

Leányomnak érettségije, női ruhaszalonia, negyedmillió lei hozománya van. 35 év körüli, jó társadalmi állású férjet keresek számára, ismeretség hiányában ezuton. Komoly férfiak, akik a mai hypermodern áramlatnak nem hível, irjanak „Istennel” jellegre a kiadóba.

Perfekt zsidó szakácsnőt alkalmazok június elsején megnyitott ort. kóser étteremhez. Mihai Viteazul 23, emelet, udvari rész.

Különbejárati parkettes butorozott szoba mosdókagylóval, fűtőszoba használattal június 1-re kiadó. Str. Aurel Vlaicu 2.

Csinosan butorozott szoba, fűtőszobahasználattal azonnalra kiadó. Str. Stroescu 20. I. em.

Az egész országban bevezetett vegyipari képviselőkhöz egy aktív, szorgalmas társat keresek 15.000 lej belépés lefizetése ellenében. Gyakran kell utaznia és havi keresete cca 6—6000 lej minimum. Csakis teljes című levelet a kiadóba kérek „Agilis” jellegre.

Fűrdőre kisképzőt agyiszertárba keresünk. Szinberger Parfümeria Cluj, C. Regele Ferdinand 28.

Kurrens cikkben képviseletet válllok, Ardeal és Banatot rendszeresen látogatom. Nagyobb garanciával is rendelkezem. Esetleg fix számára is válllok A. Rosmann Dej, Piața Regele Carol II.

Junius elsejével Geogiu fűrdőn ort. kóser vendéglőt nyitok. Szíves pártfogást kérek. Weiszné vendéglős.

Oradean otthon találhat leány, hölgy, vagy kisfiu, kétszemélyes családnál, zongora és fűrdőszobahasználattal, elátással, vagy anélkül, központban, közel a strandhoz is, szép kertes házban. Berger Antalné, Oradea, Str. Xenopol 5.

Jókarban lévő 220 voltos 2—3 HP váltóáramu motort megvételre keres Boros papírüzlet Satu-Mare.

Fiatal, kellemes tenorhangú kántor, hatóságilag képesített hitoktató és baromfimesző, nő, hitközségnek állást keres. Megkeresések „Szerény igényű” jellegre a kiadóba.

Havi 9—10.000 ezer lej jövedelmező textil-sátor betegség miatt átadó. „Textil” jellegre a kiadóba.

Eladó: Rieger gyártmányu gypjufésülő kitűnő állapotban. Salamon olajgyár Gherla.

BELVAROSBAN ház, jövedelmező pékséggel, eladó. Cim a kiadóban.

Frikciós, vagy excenter prést 100 tonnást, valamint apró spindlis préseket keresünk megvételre. Brasov, Căsuța postală 79.

Lakótársnőt keresek különbejáratu, fűtőszobás butorozott szobához. Decebal 51.

Rövid, keresztúros bécsi fekete zongora azonnal eladó „elsőrendű gyártmány” jellegre.

Kiadó a volt Schwartz-féle vendéglő helyisége Regele Ferdinand 63, kóser vendéglőnek (akár vegetáriánusnak). Ugyiszintén nagyon alkalmas angro lakatnak.

A 2205 sz. alatt bejegyzett Officiul National de Turism által engedélyezett „Excursia Românească” utazási irodának Ardeal északi vezérképviselője, Cluj, Str. T. G. Masaryk No. 7, Telefon: 2115. keres garancia képes képviselőket, akik valamilyen központi irodával rendelkeznek a következő városokban: Deva, Caransebes, Salonta, Dicio-Sănmartin, Petrosani, Oravița, Odorheiu, Zălau, Făgăraș, Brasov, Mercurea Ciuc, Gheorgheni, Turda, Hunedoara, Lugoj. Román állampolgárságu és jó ajánlólevelekkel ellátott reflektánsok személyi adataikat feltüntetve ajánlataikhoz 14 lej bélyegyet csatoljanak zárt borítékban.

Regele Ferdinandon keresek kertes házban 7 napra butorozott szobát. Telefon 33-82.

Uioara ujonnan megnyitott ort. kóser vendéglő és penzió. Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak. Junius és szeptember hónapokra 20 százalékos kedvezmény. Felvilágosítással készséggel szolgál és szíves pártfogást kér a vendéglős: B. Wieder, Uioara.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LEKKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

SZÍNHÁZ-FILM
MŰVÉSZET

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Junius 1, szerda este 9: Hatodik emelet. (Alfred Gehry világhírű vigjátéka, az idei párizsi, bucaresti és budapesti évad felülmúlhatatlan sikere, a Vigszínház különleges engedélyével, párhuzamos előadásokban. Főszereplők: Beness Ilona, Erényi Böske, Fényes Alice, Harmath Jolán, Paál Magda, Rajnai Elli, Deésy Jenő, Kovács György, Lantos Béla, Mézáros Béla, Nagy István. Rajnai Sándor, Szabados Árpád, Tóth Elek, stb. Rendező: Szabados Árpád. A színpadot az eredeti párizsi díszlet alapján készítette: Rajnai Sándor. Premierbérlet 39. szám.)

Csütörtök d. u. 6: Az utolsó fórum. (Harmadszor.)
este 9: Hatodik emelet. (Rendes bérlet 39. szám. Irodalmi bérlet 16. szám.)

Péntek 9: Hatodik emelet. (Harmadszor.)

Szombat 9: Hatodik emelet. (Negyedszer.)

Vasárnap d. u. 3: Láz. (Olcsó helyárrakkal.)
d. u. 6: Hatodik emelet. (Ötödösör.)
este 9: Hatodik emelet. (Hatodszor.)

Hétfő d. u. 6: Hatodik emelet. (Hetedszer.)
este 9: Az utolsó fórum. (Negyedszer.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Szerda, május 25: Traviata.

Péntek, május 27: Lohengrin.

Szombat, május 28 (iskolai matiné): Hoffmann meséi.

Vasárnap, május 29 (délután): Balett matiné.
Hétfő, május 30: Manon. (A Caritatea egyesület javára.)

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Mától: Az első ölés. Pazar kiállítású színelmi történet. Fősz.: Robert Taylor és Janet Gaynor.

Jön: A véres határ. Fősz.: John Wayne, a cow-boy király.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán: Párizsban szerettem belé. Claudette Colbert, Melvyn Douglas, Robert Young nagyszerű együttese.

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Rafael Sabatini világhírű regényének filmváltozata, főszerepekben: Nils Asther, Hazel Terry.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Premierslágér! Könyvű a nőknek!... Főszereplők: Jan Arthur és Edward Arnold. Műsor előtt: Világhíradó.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Édesanyám, a kisasszony. Danielle Darieux legújabb nagyszerű vigjátéka.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Csak három napig nézheti meg ezt a csodaműsort: I. Rózsakeringő. Csikos Rózi és Grete Theimer, Hörbiger Pál vígoperett-filmje. Dal, tánc, vigság. II. Elsdort asszony. Hans Stüwe, Rila Byron megvázoló erotikus filmje. III.—IV. Híradó, Micky Maus.

Jön: Rombolás. Boris Karloffal.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőn: Öngysága komornyikja. Vigjáték Főszerepekben: Carole Lombard és William Powell.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

Szerdától: A gyűlölet völgye. A legizgalmasabb, legszebb színes film. Fősz.: Sylvie Sidney. Journal!

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

3, 6 és 9 órákor! Nagy kétfős műsor: I. Az asszonyok bálványa. Enekes operett. Fősz.: Nino Martini, az olasz operaház tagja. Partnere: Genevive Tobin. II. Vágyom utánad. Társadalmi film. Fősz.: Camilla Horn. III. Journal.

— Arja-paragrafus a lengyel ingatlan-tulajdonosok szövetségében. Varsóból jelentik: A lengyel ingatlan-tulajdonosok szövetsége elfogadta az arja-paragrafust.

A gavallér-király. Marc. Vioux könyve a gálán IV. Henrikről. 336 lap, kötte 211 lej. Híros emberek regényes élete sorozatban mint pl. Stefan Zweig: Stuart Maria 264 lej. Lamb: Omár Khajjam csodálatos élete és szerelmei 178 lej. Stefan Zweig: Magellan 264 lej. Hardy: Ábrahám fye 158 lej. Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket.

Sz
Sylv
a legizgalmasa
Gyülő

Mo

Előadások

Helyárak

Peszach

Az elmúlt esztendő volt, a „szőfira Régi, közel két közötti napok hogy, különösen vigsággal, a hódolnak a szőfira Mindenestre napjai alatt fél Középkori írók mert a gálutban napokhoz kötött zettségeket. Ny ezt a kultuszbeli történeti emléket, hoz fűződik.

A rendes idő Hadrián császár vése, hogy a kö az elpusztított akarta hozni. Ny a Szentély is „son.” De a jász elgáncsolták. Ell a szentváros és megnövelné a z és új bajokat o rian hajlott az e jette.

Ekkor kezdőd Jézuel völgye cos zsidók gyüle zék a rómaiak e sua ben Chanaf feje, ezt megtu hogy lebeszélje ról. És előadta daruról szóló m

Az oroszlan egy csont megtalá ta az állatokat, te előttük, hogyan nak, aki megsz jelentkezett és csontszilánkot.

— Eredj utad lán. Ajándékok le a fejedet. Nekünk is — örülnünk kell, h hatalmában me stünk. Bün mag amit ti csinálni A harcosokra zat. Ugy értesül zsálemben bálvá tani, cirkuszt és komát tervezte állott, az „egék zsidók kétségbe betven évvel az Róma újból győ lött. Portyázó c meg a zsidó ell sáre a császár T

Nem minden ményen Josuáva Akiba sem, aki te volt akkor. C és a nagy mess és vezérét Simó

MUSORA:

Hatodik emelet. ri vigjátéka, az es budapesti évad re, a Vigszínház re, a párhuzamos elő- nek: Beness Ilona, Alice, Harmath Rajnai Elli, Deésy Lantos Béla, Mé- n. Rajnai Sándor, Elek, stb. Ren- A színpadot az k alapján készí- Premierbérlet 39. első fórum. (Har- (Rendes bérlet et 16. szám.) (Harmadszor.) (Negyedszer.) (első helyárakkal.) (ötödik.) (Hatodszor.) (Hetedszer.) (Negyedszer.)

MUSORA:

in. ai matiné): Hoff- n): Balett matiné. A Caritatea egye-

MUSORA:

zar kiállítású sze- Robert Taylor és John Wayner, a

MUSORA:

em belé. Claudette las, Robert Young

MUSORA:

at, vasárnap: ri regényének film- kben: Nils Asther,

MUSORA:

őknek!... Fősze- és Edward Arnold. do.

MUSORA:

asszony. Danielle yszeri vigjátéka.

MUSORA:

nyikja. Vigjáték Lombard és Wil-

MUSORA:

gye. A legizgalma- film. Fősz.: Sylvia

MUSORA:

ettős műsor: I. Az Enekes operett. az olasz operaház ive Tobin. II. Vá- dalmi film. Fősz.: urnal.

MUSORA:

lengyel ingatlan- n. Varsóból jelentik: nosok szövetsége fust.

MUSORA:

c. Vioux könyve a lap, köve 211 lei s élete sorozatban. quart Maria 264 lei csodálatos élete és n. Zweig: Magellan tve 158 lei Lepage- tel. Kérjen teljes

HIREK

Szerdától
Sylvia Sidney
a legizgalmasabb, legszebb színes filmben
Gyűlölet völgye
Thalia
Mozgóban
Előadások: 3, 5, 7, és 9 órakor.
Helyárak: 12, 15, 19 és bélyeg.

Peszach és sövuot között

Az elmúlt csütörtökön zsidó emléknap volt, a „szófira“ harmincharmadik napja. Régi, közel kétezer éves félinneps ez, amely peszach s „sövuot“, a hetek ünnepe közötti napok komorságát azzal frissíti, hogy, különösen az ifjuság, kirándulással, vígsággal, a jegyepárok lekodalommal hódolnak a szép tavaszi napnak.

Mindenestre jellemző, hogy a „szófira“ napjai alatt félgázban vagyunk. Miért? Középkori írók véleménye szerint azért, mert a gátluban nem tudjuk teljesíteni a napokhoz kötött áldozati „omer“ kötelezettségeket. Nyilvánvaló azonban, hogy ezt a kultuszbeli gyászt elmélyítette az a történelmi emlék, amely a tavaszi napokhoz fűződik.

A rendes időszámítás 130-ik évében Hadrián császár, akinek az volt a törekvése, hogy a közelieket városait fölépítse, az elpusztított Jeruzsálemet is rendbe akarta hozni. Nyilvánvaló a céllal, hogy a Szentély is „régie fényében ragyoghas- son.“ De a jószándékot a szamaritanusok elgáncsolták. Elhittették a császárral, hogy a szentváros és a Templom fölépítése, megújírtása a zsidók politikai befolyását és új bajokat okoznának Rómának. Hadrián hajlott az intrikusokra és ígéretét el- ejtette.

Ekkor kezdődött a harc. Jezreel völgyében, Bét Rimonban har- cos zsidók gyülekeztek, hogy megszervez- zék a rómaiak elleni háborút. Amikor Jósua ben Chananja, a Szinhedrion akkori feje, ezt megtudta, sietett a táborukba, hogy lebeszélje őket végzetes vállalkozásuk ról. És előadta nekik az oroszlánról és daruról szóló mesét.

Az oroszán bárányt zsákmányolt és egy csont megakadt a torkában. Összehív- ta az állatokat, madarakot is és kihirdet- te előttük, hogy nagy ajándékot ad ana- nak, aki megszabadítja bajából. A daru jelentkezett és hosszú csőrrel kihuzta a csontszilánkot. Aztán kérte az ajándékot.

— Eredj utadra — válaszolt az oroszán. Ajándékod az, hogy nem haraptam le a fejedet.

Nekünk is — mondotta rabbi Jósna — örülnünk kell, hogy az erős római nemzet hatalmában megengedik, hogy élhes- sünk. Bűn magunk és gyermekeink ellen, amit ti csinálni készültök.

A harcosokra nem hatott a példá- zat. Ugy értesültek, hogy Hadrian Jeru- zsálemben bálvány-szobrokat akar föllá-ítani, cirkuszt és színházat. Jupiter tem- plomát tervezte a hegyen, ahol a Szentély állott, az „egék istenének a temploma“. A zsidók kétségbeesve gondoltak arra, hogy hetven évvel az ország elpusztítása után Róma újból győzzön, ezuttal a lelkek fö- lött. Portyázó csoportokba verődve indult meg a zsidó ellentállás, amelynek letöré- sére a császár Tinejus Rufust rendelte ki.

Nem minden zsidó tudós volt egy véle- ménnyen Josuával. Így a nagyhirű rabbi Akiba sem, aki a zsidó szellemi élet vezé- re volt akkor. Ő azt hitte, hogy a fölke- lés a nagy messási idők előjele és a fölke- lés vezérért Simon bar Giorát, messiásnak

tehtette és ő adta neki e nevet: Bar Kochba, csillag fia, amit a zsidó ellenfe- lek Bar Koziba, hazugság fia névre fordít- tottak.

Rabbi Akiba ezrével küldte tanítvá- nyait Simon bar Giora táborába, akinek bátorságát, taktikai képességét és orga- nizátorikus erejét a rómaiak is elismer- ték. A Talmud, amely az igazi zsidó ta- nok fejlesztője és a zsidó erkölcs hirdető- je, a háboru szokásait és borzalmaait a leg nagyobb erkölcselenségnek tartotta. Nem tudta megbocsátani neki, hogy vitézpró- bát végzett a katonákon, követelve tőlük, hogy vágassák le kezük egy-egy ujját. Nem tudta megbocsátani neki azt sem, hogy a modai rabbi Eleázart, akit az el- lenséggel való összeesküvéssel gyanúsít- tott, megkínnoztatta és megölette. A Tal- mud gyűlölete kiderül abból is, hogy egy- re a sok kiöntött vért veti Bar Kochba szemére.

Azt sem tudja kiengesztelni őket, hogy Barkochba katonái gyönyörűen dolgoztak és Juda városai és várai egyre-másra ke- zükbe kerültek. A római megszálló csapa- tok megdöbbenve látták a zsidók harci lendületét. Egy év alatt ötven megerősít- tett helyet és 985 várost és helységet fog- laltak vissza Judeában, Galileában és Sa- mariában.

Természetes, hogy roppant áldozatokat igényelt a győzelem, nemcsak elesettek- ben, hanem a járványokban elhalt ifjak- ban is. A háboru alatt ezrével pusztultak el az ifjak, különböző epidémiákban, ame- lyek a peszach utáni 33-ik napon meg- szüntek. Ennek emlékére rendezték el a lagboomer ünnepet.

Azonban a későbbi nyári napok is ma- gukon viselik a háborus idők komorságá- nak jellegét. Sövuot ünnepe azután felsza- badítja a kedélyeket. Csak néhány hétre, mert ezután megint emlékeznünk kell azokra az előbbi időkre, amikor a szen- télyt rombolták szét. A zsidó történelem szomorú határkövei ezek és akik emlé- keznek, tanujelét adják annak, hogy jó zsidók és nem vesztették el kapcsolatuk- at a tragikus multhoz. (—)

— **Időjárás.** Csökkenő légnyomás válta- kozó felhőzet, többnyire borús éjsz. enyhé északnyugati légáram az ország nyugati részeiben, esők az ország nagy részében. lassu hőüljedés. Ma délelben a fővárosban 22 fokot mértek.

— **Az amerikai hadügyminisztérium és a nehézipar.** Csikagóból jelentik: John John- son, a hadügyminisztérium egyik főtisztvi- selője, a napokban magához kéréte a gép- és szerszámgyárak képviselőit és eléjük terjesztette azt a tervet, amely szerint háboru esetén tízezer amerikai fémpai vállalat há- borus felszerelések előállítására megbízást kap. Johnson egyuttal kijelentette, hogy a hadügyminisztérium próbarendeléseket is kiállításba helyezett és minden figyelembe- vehető vállalat időközben is állandó foglal- koztatásra számíthat. A kormányknak ezt a kijelentését az iparosok örömmel fogadták.

— **Lemondásra szólítottak fel egy német püspököt.** Elsőszben történt, hogy egy né- met püspököt hivatalos helyről lemondásra szólítottak fel. Sproll rottenbergi (Wirtem- berg) püspökről van szó, aki április 10-ikén azzal az indoklással nem ment a választás- ra, mert mint mondotta, meggyőződése szer- rint az Anschluss barátja, de nem szavazhat olyan listára, amelyen ott találja a pogány mozgalom híveinek nevét, olyan kérkedő pogányt, mint amilyen Arthur Rosenberg. E kijelentése után a nemzeti szocialista párt gondoskodott arról, hogy Sproll püspöki palotája előtt tüntessenek. A tüntetés olyan nagyarányú volt, hogy a püspök kény- telen volt elhagyni rezidenciáját. Egy barát- ja házában szállott meg, ahol ismeretlenül tartózkodott. Azóta másoknál keresett száll-ást és a hatóságok számára nem volt meg- található. Murr württembergi birodalmi kor- mányzó a sajtó utján hívta fel a püspököt, hogy haladéktalanul mondjon le, minthogy megsértette a birodalmi konkordátumot, amely minden német püspököt kötelez a bi- rodalom iránti hűségére. Ezért a kormányknak az a kívánsága, hogy mondjon le. Sproll püs- pök azonban egyelőre sem barátal utján, sem a sajtóban nem nyilatkozott további szándékáról.

— **Pilgrim: A nagy Napoleon.** A nagy ember legszebb életregénye. Athenaeum kiadás, ha- talmas kötet (472 lap) vaszonkötésben 178 lei. A „Nagyregények“ előbbi kötetei: Földi: A házaspár, A viszony, A század asszonya, Zilahy: A fegyverek visszazánéknak, Th. Mann: Jakob, József, stb. kötetje köve 178 lei Lepagenál Cluj. Postán utnávétél. Kérjen új jegyzéket Lepagetől Cluj.

KOPROL
Könnyű és biztos hatásu
csokoládé HASHAJTÓSZER.
4 LEI

— **Ausztriai zsidók kivándorlása Mexikó- ba.** Bécsből jelentik: Mint az Uj Kelet je- lentzte, a bécsi zsidó hitközség kormány- szervekkel karöltve organizálja a zsidó ki- vándorlást. E héten már az első transzport el is indult. Öt ezer fiatal zsidó fiu és leány indult utnak Mexikóba. Az elutazás simán bonyolódott le.

— **Tengerbe zuhant egy francia katonai repülőgép.** Párizsból jelentik: Dieppe közelé- ben egy katonai repülőgép, amely Orlyból Cherbourg felé tartott, tegnap a tengerbe zuhant Sotteville sur Mer és Veules les Roses között. A gépben egy fregattkapitány és egy altiszt ültek, akiknek sorsa ismeretlen.

— **Meghalt Neumann Miksa.** Az elmúlt napokban meghalt Craiovan 44 éves korában Neumann Miksa kereskedő, a banati zsidó és cionista közelet egyik legismertebb alakja. Neumann Miksa régi, előkelő lugoji zsidó családból származik. Egyike volt azoknak, akik közvetlenül a háboru után teljes energiá- val és lelkesedéssel belkapcsolódtak az ak- kor elindított cionista mozgalomba. Mingyárt az elsők közé tartozott és éveken keresztül a lugoji cionista helyicsoport vezetőségének tagjaként komoly vezetőserepet játszott a Banat minden néven nevezendő cionista és zsidó megnyilatkozásában. 1926-ban elköltöz-ött Lugojról Craiovaba és itt is minden alkalmat megragadott, hogy a zsidó nem- zeti eszme számára híveket és barátokat szerezzon. Nagyon fiatalon bekövetkezett el- hunyta mély gyászba borította feleségét, két gyermekét, továbbá testvéreit: Neumann Hugót, az ardeali cionista közelet kiemelkedő tagját, továbbá Neumann Zoltánt, Endrét és a széles kiterjedésű rokonságot. A gyászoló család iránt Lungoson és az egész Banatban mély részvét nyilvánul meg.

CÁCIULATA
RADIOAKTIV
ÁSVÁNVIZ
A KÖVETKEZŐ BETEGSÉGEK KEZELÉSÉRE:
VESEL ÉS MAJBAJOK, A HUGYUTAK MEGBETEGEDÉSEI, KÖZSÉNYVÉNY ÉS ARTRITIZMUS.
MEGRENDELHETŐ:
A FÜRDŐ IGAZGATÓSÁGANÁL
„CÁLIMÁNESTI-CÁCIULATA“
GARA JIBLEA, JUD. VALCEA.
ÉS CLUJON: Pascu Valer-nál,
Piata Mihai Viteazul 22.

— **A Magyar Zenekonzervatórium opera- előadása.** Tegnap este a Davila színházban a helyi Magyar Zenekonzervatórium énekes- növendékeit és a konzervatórium zenekari tag- jai Weber „Büvös vadász“-át adták elő. Zsizsmann karnagy vezényletével. A növen- dékekből kikérült énekesek meglepően jó elő- adást produkáltak, úgy, hogy csupán a játé- rutin hiánya mutatott arra, hogy egyelőre még nem hivatásos operanékesek mozog- nak és énekelnek a színpadon. Az opera fő- szereplői közül Sós Katót illeti a legmelegebb elismerés. Hangja erőcs csengésű, kitünően iskolázott, értékes operanékesnek lehet belőle. Mellette Puskás Ili tünt ki kellemes hangjá- val és jó mozgásával. Az opera tenor-szere- pelt Agyagassy Sándor énekelte. Hanganyaga színes, meleg, megfelelő iskolázás mellett szép reményekre jogosító. A többi szereplők közül Bacsoni Gábor, Popescu Cornél, Ger- gely Károlyt, a nők közül Végh Klárit illeti elismerés. A szereplők a kitünő Mihályffy Irén tanárnő tanítványai, aki a betanítás ne- héz munkáját teljes sikerrel végezte. A zene- kar minden zökkenő nélkül, egyes helyeken rendkívül nívósan játszott, ami főleg a kiváló Zsizsmann Rezső érdeme. A rendezést Vá- sárhelyi Ziegler Emil és Kiss Béla végezték. A közönség egy a szereplőket, mint tanáru- kat, illetőleg Zsizsmann karnagyot meleg ünneplésben részesítette.

TURISZTIKA

— **A Haggibbor Sportegyesület turisztaszak- osztálya vasárnap, f. hó 29-én a következő turákat rendezi:**

— **Autóval:** A dobrini havasokba. Indulás reggel pontosan fél 5 órakor az egyesület helyisége elől Str. V. Stroescu 7/b. A pi- henni szándékozók az Olasztelepen vagy Reketón maradnak, míg a turisták felmennek a dobrini havasokba. Jelentkezni péntek este bezárólag lehet a titkárságnál minden estig 6—8-ig.

— **Gyalogtúra** reggel 7 órai indulással Cluj környékére, kedvező idő esetén fürdéssel egybekötve.

Vendégeket mindkét turán szívesen lát a vezetőség.

— **A kenyér árának maximálása Bucures- tiben.** Bucuresből jelentik: A spekuláció le- küzdésére kiküldött legfőbb bizottság eluta- sította a fővárosi pékek azon kérését, enged- jék meg nekik, hogy a 750 gram súlyu vökn- t 10 lejért árulhassák 9 lej helyett. Azokat a pékeket, akik ellenszegülnek a határozat- tal, szigorúan megbíntetik.

— **A prostata megbetegedéseinek kezelésé- ben** a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József“ keserűvíz — reggel égyo- morra egy kis pohárral — gyakran nagy- fontosságú szolgálatot tesz azzal, hogy igen könnyű, lágy székletet biztosít és az egész anyagcsereét előmozdítja. Kérdezze meg or- vosát.

— **A Rapid autobuszszindikátus új jegy- kezelési tanfolyamot kezd.** Jó román nyelv- tudás szükséges. Jelentkezni a szindikátus Calea Regele Carol II. 119 alatti irodájában lehet.

— **Egyszer egy királyi címen május 30-án fél 9 órai kezdettel bemutatóra kerül Feenecy László Marcella és Ilyés Károly új meseoperettje rendes helyárakkal, május 31-én délután öt órai kezdettel matiné-helyárakkal a Davila Színházban. Mindkét előadásra már előre megválthatók a jegyek az Uj Cimhora szerkesztőségében és az előadás előtt a szin- ház jegypénztáránál. A darab szereplői ré- szint az Uj Cimhora kis olvasói, részint a város legjobb színjátsoái. Az előadás hánt városzerte nagy érdeklődés mutatkozik.**

— **Az aradi ortodox hitközség tisztújító közgyűlése.** Vasárnap délután tartották meg az aradi ortodox hitközség képviselő testü- tének választását, amelyen a szavazásra jo- gosultak 85 százaléka vett részt. A képviselő- testületbe a következőket választották be: Epstein Simon, Feinbucher Izidor, Feldmann Sámuel, Friedmann Adolf, Friedmann Izidor, Friedmann József, Farkas Márton, Hammes Zsigmond, Hacker Miksa, Heberfeld Jakob, Hilevitz Márk, Hirschler Simon, Hönig Mik- sa, Irom Arnold, Krausz Adolf, Krieger Eisig, Lipkowitz Gyula, Lefkovits Hermann, Neu- lender Elemér, Niessel Mór, Pollák Endre, Ritter Armin, Scharfstein Jakab, Schleifer Dávid, Strassburger Márton, Sachs József, Spitzer Ignás, Steierholz József, Wurzel Sa- lamon, Wiesel Jenő és Weinstock Gyula. Az előjáróságba pedig a képviselőtestület a maga kebeléből választja meg tagjait a jövő vasárnap.

EGYESÜLETI ÉLETT

— **Cionista dienst.** A Zs. N. Sz. helyicsop- ortjának dienstjei során f. hó 25-én, szerdán este dr. Mózes László, a Zs. N. Sz. főtájkára tart előadást. Előzőleg a hét krónikájáról Goldschläger Szidi tart beszámolót. Vendége- ket szívesen lát a vezetőség.

UJ KELET Legújabb hírek

A külföldi sajtó visszhangja

(Első oldali cikkünk folytatása.)

Az olasz sajtóban a vezető hangot természetesen a Stefani ügynökség viszi. Eszerint a csehszlovákiai helyzet teljesen nélkülözi azt a komor és borulító jelleget, amit a „demokratikus sajtó” tulajdonít neki. Az egész idő alatt csupán a tartalékosok mozgósítása és a határok lezárása volt. A varsói és budapesti kormányok közbenjárására azonban a határokat megnyitották. Aggodalomra semmi ok. A Giornale d'Italia szerint

a konfliktus tulajdonképpen nem Berlin és Prága között történt, hanem — és ez a megállapítás rendkívül érdekes — Csehszlovákia felső helyzete az, ami a prágai kormány számára a problémát jelenti.

Semleges megfigyelőket küldenek ki Csehszlovákia a hatalmak

Párizs, május 24. A francia sajtó megelégedéssel figyeli a Hodzsa-Henlein tárgyalásokat. Elismeri, hogy a tárgyalások során súlyos nehézségekkel kell megküzdenni. A francia külügyi hivatalban élénk tevékenység uralkodik. Szó van arról, hogy a hatalmak semleges megfigyelőket küldjenek Csehszlovákia felé.

Csütörtök a kritikus nap

Prága, május 24. Politikai körök valószínűnek tartják, hogy Hodzsa és Henlein tárgyalásai megegyezésre vezetnek. Párizsban a csütörtöki napot kritikusnak tartják, mert akkor kerül sor a megegyezésre. A Jour tönkbe között azt írja, hogy ez az első eset, amikor Németország engedékenységet mutatott, mert belátta, hogy minden oldalról lehangorult.

Elloptak husz rák-szérummal beoltott libát

IASI, május 24. Ior Gheorghiu egyete mi előadó iktásáról elloptak 20 libát, melyek tudományos kutatás céljából rák-szérummal voltak beoltva. Az esetleges fogyasztók nagy veszélyben forognak.

A római dán követ Ciano grófnál

Róma, május 24. Ciano gróf ma fogadta a római dán követet, aki közölte, hogy kormányja úgy tekinti, mint, aki az olasz király és abessziniai császár mellé lett akkreditálva.

Kenyeres-Kauffmann Miklós hathavi büntetését helyben hagyta a Kuria

Budapest, május 24. Az okirathamisítással vádolt Kenyeres-Kauffmann Miklós ügyét kedden tárgyalta a Kuria, amely helyben hagyta a törvényszék és a tábla hathónapos ítéletét.

Rendeletileg Ausztriára is kiterjesztették a fajvédelmi törvényeket

Berlin, május 24. (Rador). Frick belügyminiszter rendeletileg Ausztria területére is kiterjesztette az 1935 szeptember 15-én hozott nürnbergi törvényeket, amely a fajvédelemre vonatkoznak.

Ujra kitört a Stromboli-tűzhányó

Messina, május 24. (Rador). A Stromboli tűzhányó váratlanul működésbe lépett, lávát és hamut hány a kráter. Rengések voltak, emberáldozatok nincsenek, anyagi kár sem történt.

A minisztertanács elrendelte a halálbüntetés bevezetését

A kibocsátott rendeletörvény egyelőre egy évre léptette életbe a halálbüntetést

Bucuresti, május 24. Ma este Argesanu tábornok elnökletével minisztertanács volt, amely elhatározta a halálbüntetés bevezetését.

Erre vonatkozólag rendeletörvényt bocsájtottak ki, amely 2 szakaszból áll. 1. szakasz: Bevezetjük a halálbüntetés az alkotmány 15. paragrafus 2. bekezdésében felsorolt esetekben. És pedig: a király és királyi család, idegen államfők és magas állami méltóságok elleni merényletek, rablás, gyilkosság és politikai gyilkosság esetében.

2. szakasz: A halálbüntetés 1 évi időtartamra vezették be.

Súlyos uccai zavargások voltak Bécsben

A rendőrség csak a katonaság segítségével tudta elfojtani az éhségünetést. Seyss Inquart állítólag öngyilkosságot kísérelt meg, Bűrkel ellen pedig merénylet készült

BUCURESTI, május 24. A ma délutáni bucaresti lapok a Temps és a Capitala párizsi és londoni hírforrásra hivatkozva arról számolnak be, hogy Bécsben súlyos uccai zavargásokra került a sor. A zavargások, részben a rendkívül alacsonyan megállapított élelmiszerárakban és a munkások fizetésének leszállításában, részben pedig a német és osztrák nemzeti szociálisták közötti súlyos nézeteltérésben keresendő.

Az uccai tüntetések olyan súlyos méreteket öltöttek, hogy a rendőrség csak a katonaság igénybevetésével tudta azt elfojtani. Mintegy kétszáz letartóztatást eszközöltek. A letartóztatottakat koncentrációs táborba szállítják.

Ugyancsak a francia és angol hírforrások arról számolnak be, hogy Seyss Inquart osztrák kormányzó öngyilkosságot akart elkövetni, Bűrkel birodalmi biztos ellen pedig merényletet kíséreltek meg.

Fenti híreket, amelyeket hivatalos helyről nem erősítettek meg, a legnagyobb fenntartással közöljük.

Nemzetgyalázzással vádolt református pap és gárdista propagandával vádolt tanító a katonai törvényszék előtt

Cluj, május 24. Az Uj Kelet tud.) Kovács Ferenc dejului-i református pap nemzetgyalázzás vádjával állott tegnap a cluji katonai törvényszék előtt. A vád szerint Kovács május 10-én nem tisztelt a nemzeti felvonulás ideje alatt, másnap pedig megjegyzést tett arra, hogy több református diák román nemzeti ruhában jelent meg az uccán. Kovács állítólag azt mondta, hogy inkább könyveket vettek volna azon a pénzen, amit a ruhákra költöttek. A katonai törvényszék előtt Kovács védői, dr. Rebreanu és Gutu Paulescu asszony azt hangoztatták, hogy

védencik nem követett el nemzetgyalázzást. A katonai törvényszék el is ejtette a nemzetgyalázzás vádját és mindössze kihágásért ítélte el a papot 2000 lej büntetés fizetésére.

Ugyancsak tegnap tárgyalta a katonai törvényszék Ilie Costache Bazinta Mare községbeli tanító perét, akit gárdista propagandával vádoltak. A tanító lakásán nagymennyiségű gárdista rőpiratot találtak. A perbeszédnek elhangzása után a katonai törvényszék hat havi fogházra ítélte Costachet.

Cernautiba érkezett Miron Cristea patriárka

Krakkóban a patriárka megkoszorozta Pilsudszky marsall sírját

Bucuresti, május 24. Varsóból jövet szerdán érkezik haza lengyelországi látogatásáról dr. Miron Cristea patriárka-miniszterelnök kíséretével együtt. A patriárka miniszterelnök egyébként most Krakkóban tett rövid látogatást, ahol a katonai és polgári előkelőségek üdvözölték. A Vavel-kastély udvarában fogadta a diszorség tisztelgését, majd koszorút

helyezett Pilsudszky marsall sírjára a következő szavak kíséretében:

— Nyugodjék békében és lelkesedése legyen a lengyel ifjuság állandó sugalmazója!

A patriárka később Potocky grófék palotájában dezsónén vett részt, azután pedig fogadta a grodnoi ortodox lengyelek küldöttségét, akik egy emlékkönyvet ad-

tak át. Délután 5 órakor a patriárka elutazott Krakkóból. Az állomáson a krakkói vajda, a hadsereg vezetői, élükön Pilsudszky tábornok, továbbá az egyházi és világi hatóságok fejei búcsúztatták meleg ünnepségekben részesítve.

Bucuresti, május 24. Miron patriárka és kísérete ma reggel Cernautiba érkeztek. Az állomáson Teodorescu ezredes meggyefőnök, Cantemir ezredes polgármester és magyszámú közönség fogadták. A patriárka megtekintte a város intézményeit és a holnapi nap folyamán tér vissza a fővárosba.

Titokzatos bomba-robbanás Rotterdamban

Rotterdam, május 24. Rotterdam négy utcájában titokzatos bomba-robbanás történt. A robbanásnak egy halálos áldozata volt. A holttest ruhájának zsebében Novák névre kiállított cseh utlevelét találtak. A hatóságok vizsgálatot indítottak, hogy az áldozatnak volt-e köze a robbanáshoz.

A zsidótörvény vitája a magyar felsőházban

Az evangélikus püspökök elfogadták a javaslatot

Budapest, május 24. Miután a magyar felsőház bizottsága még a múlt héten elfogadta a zsidótörvényt, a plénum kedden kezdte meg a javaslat tárgyalását. Az első felszólaló Frónay György báró volt, aki azt mondta többek között, hogy elfogadja a javaslatot, mert az alkalmas arra, hogy megakadályozza a nemkívánatos elemek beszivárgását. Ennek ellenére bírálta a javaslatot és támadta az előző kormányt. Kijelentette, hogy a társadalmi egyensúly nem áll helyre, ha 15-16 ezer zsidót kitesznek az állásából. Szerinte nincs zsidó és nincs keresztény foglalkozás.

A következő felszólaló Láng Lajos volt, aki azt mondta, hogy őt a pesti keresztény városnéző, másodszor hüllötte a felsőházba és pedig nem azért, mert zsidó, hanem azért, mert a pártérdekek egyoldalú kihangsúlyozása helyett egyedül az ország és a városnéző érdekét szolgálta.

— Sándor Pál — mondotta Láng Lajos — már 30 évvel ezelőtt mozgalmat kezdeményezett a keresztényeknek ipari pályára való terelésére. Az a zsidó — folytatta a felszólaló —, akinek családja évszázadok óta ezen a földön él, szintén belesik a husz százalékba. Kun Béla viszont jó magyar lehet, mert kellő időben kikeresztelkedett. Ezzel szemben én nem lehetek magyar, pedig családom kétszáz év óta Magyarországon él. A javaslatot nem fogadja el.

Utána Raffay Sándor evangélikus és Ravasz László református püspök szóaltak fel. Mindketten elfogadták a javaslatot.

LEGUJABB SPORT

Junius 2 és 5-én játszik Clujon a Hungária

Cluj, május 24. Lapunk más helyén megírtuk, hogy a cluji Victoria tárgyalásokat folytat a budapesti Hungária vezetőségével a magyar csapat cluji mérkőzése ügyében. Az erre vonatkozó tárgyalások ma eredményre vezettek, eszerint a Hungária junius 2-án és 5-én játszik Clujon. Junius 2-án Cuj válogatottja, junius 5-én a Victoria csapata lesz a Hungária ellenfele.

Uj könyvek: Demény P.: Kina küzd 40 lej, Sándor Pál: A történelmi materializmus története 92 lej, dr Födes: A fejlődés ugrás-szerűsége 40 lej, stb., stb. Kérjen teljes jegyzéket. — Leon Homo: A római kultúra, Croiset: A görög kultúra, költje 198 lej Lepagónál Cluj. Postán utánvétellel.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomdája Cluj, Strada Baron L. Pop 18. Telefonszám: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

Taxa post
plătută în
No. 224713

„UJ KELET”
banatú zsidó
ja. Cikkek
forrás meg

Róth Pál
meddő s

Magyarország a tanulmányok közepén részt s amely tetőseken és

A Budapesti szidó elismerés épp amikor a felsőház zsidótörvényét, amelynek leg a felnövő zsidóknak hely gazdasági pály

Róth Pál te pang benne ta ha majd kikör kettős könyve htni magánna arra, hogy ki egyetemi num

Igen, Róth Pál lok olyan ország mája felülkerek totság, a ráte jogelvéni, arra tot vegyenek a nak, ha tehets az egész ember

Mert az iga zsidójavaslat a dojavaslatai n megszerzésénél zsidóság nagy az üldözött né annak az ország fejthessék ki tek.

Magyarország zsidó tudós, n már dicsőséget Az a szellem határokon át az akarja, h Pálok, fiatal é deók, irók és a magyar kult

A zsidójavas országát a zsid Félünk, hogy a cija nem ann kább magának csökkeneni.

Szegény Ró vendék, meddő tehetséget hoz tudomány-szor nyójába dobni, nem biztosíthat nyelés lehet got sem.

A kisebbségi dicsérete

A vidéki és a fővárosba e túlnőtt a terve olyan megnyil nek jelentőség tatlan egyhan

Mi történt t Dem. Páma miniszterium h hivta egybe a mán lapok és megbeszélésen tak azokról a adott körülm nek meg kell tok hangzóttal sét szabályozó seivel és a kés vel kapcsolato

A kisebbségi a maguk észre írásnak is me közelmúltban